

Rekopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie.

KURJER LITIEWSKI

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim. Ogłoszenia przyjmują się w Administracji „Kurjera Lit.” do godz. 4 p. p. Od 4-6 p. p. w Biurze ogłoszeń L. i E. Metzla i S-ka, Wielka 96, telefon Nr. 886. Po godz. 6-jej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki zawiadomienia w drukarni Józefa Zawadzkiego Śniarowska Nr. 8

WYDAWNICTWA ROK X.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych. REDAKCJA I ADMINISTRACJA prospekt Ś-to Jerski № 28. Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa № 96. Telefon № 129, telefon drukarni № 685. Administracja otwarta od godz. 10—4 po poł. W niedziele od 12—1 p. p. Redaktorzy przyjmują od godz. 2—3 po połud.

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadane za wiersz petitowy w tekście, lub jego miejsce 1 rub. Ogłoszenia na 1-iej stronie za wiersz petitowy lub jego miejsce 60 kop. Ogłoszenia na 1 str. o pożyczek państw. za wiersz pet lub jego miejsce 1 rub. Reklamy za wiersz petitowy, lub jego miejsce 60 kop. Nekrologi za wiersz pet lub jego miejsce na 1 str. 50 k., po tekście 30 k. Z życia towarzyskiego. Zawiadomienia do 10 wierszy — 5 rb. Ogłoszenia z wyjątkiem za wiersz petitowy lub jego miejsce 20 kop. Drobnie ogłoszenia za każdy wiersz 4 kop., najniższe 40 kop. Ogłoszenia w niedzielnych numerach o 25 proc. drożej. Dołączenie prospektów do „Kurjera” 7 rb. od stycznia oprócz opl. poczt.

WARUNKI PRENUMERATY

	Rocznio	Półrocz.	Kwartal.	Miesięcz.
W WILNIE	8—	4—	2—	—70
Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ	10—	5—	2,50	—84
ZAGRANICĄ	16—	8—	4—	1,50

Zmiana adresu 20 kop. Za odesłanie do domu 10 kop. miesięcznie. Listów niefrankowych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje. Rękopisów, — nie zastrzeżonych od swobody — nie przechowuje. Rękopisy bez zastrzeżenia honorarium uważa się za bezpłatne.

Przypominamy Szanownym Prenumeratorom, że czas odnowić przedpłatę na kwartał II na półroczcie I na rok 1914.

KALODONT
Niezbedny KREM i ELIKSIR do ZĘBÓW
Utrzymuje zęby białe, czyste i zdrowe.
Zadać wszędzie

KINEMATOGRAF **BRONISŁAWA**
Dziś kinematograf zamknięty. Od poniedziałku 17 marca: **Tajemniczy krzyż**, sensac. obraz w 6 cz.: I Zagadkowy hrabia, II — Wypowiedziana wojna, III — Pogrzebany, IV — Pokuta, V — Okropna noc, VI — Tragedja rodzinna. **Okno dla przelotnych**, bardzo wesoła komedia w 2 ch. częściach. **Wielki sukces**, 5, 7, 9 i 11-iej. **Wzrost**, przedstawienie. **Wielki sukces**, 5, 7, 9 i 11-iej. **Wzrost**, przedstawienie. **Wielki sukces**, 5, 7, 9 i 11-iej. **Wzrost**, przedstawienie.

STEFANIA Z POLANOWSKICH
Napoleonowa Oskierczyna
1-o voto Bohdanowa Obuchowiczowa
opatrzone Św. Sakramentami, po długich i ciężkich cierpieniach zasnęła w Bogu 10 marca 1914 r.
Ekspozycja zwłok odbyła się 11-go marca do kościoła Ostrobramskiego. Nabożeństwa żałobne i wyprowadzenie zwłok na cmentarz Rossa, odbyły się 13 marca o godz. 11-iej rano. O czym zawiadamiają krewnych, przyjaciół i znajomych, pograżeni w głębokim smutku:
Matka, Córka, Synowie i Zięć.

Teatr Familijny R. Sztremera
ul. Wielka 74.
Telef. № 16-00.
Od 16 marca tylko u nas ulubienicy publiczności: **Harrison i Linder**. Serja artystyczna „Nordisk”. Tragedja w 3-iej aktach **Harrysona Walka z demonem**, w 4-iej akt. częściach. **Aggerholm nie spi**, 3-Strasna chwila, 4-Tajemniczy pierścienek. **Wieczór zdrowego śmiechu**. Niszczona wesoła kom. z udz. **M. Lindera „Maks pedicur”**. Śmiech bez przerwy. **Przeгляд ostatnich wypadków.**

TOWARZYSTWO Petersh. Mechan. Fabryki obuwia
Petersburg, Zastawska 15.
Magazyn własny w Wilnie,
Wielka 66, róg Andrzejewsk., dom Ros.-Azjat. banku
i w następujących miastach:
Petersburgu, Moskwie, Odesie, Kijowie, Warszawie, Łodzi, Rostowie nad Donem, Ekaterynostawiu, Mikołajowie, Kiszyniowie, Sewastopolu, Saratowie i Charkowie.

Sala koncertowa ogrodu Botanicznego. Dyrekcja I. Szumana. Tel. 364.
Dziś WIECZÓR FAMILIJNY. Kolacja z 4-eh dań rb. 1.50. Menu: 1) Consomé lub barszczyk z pierożkami. 2) Sandacz grillé. 3) File mignon. 4) Galaretka z owoców. **Cabaret w Cabaret** — przegląd wypadków na dobie, utw. P. Ajdanowa. Główna rola wykonana autor. — Futboliści, szofer, pasażer, damy z apollo. Futurysta, handel przemysł, cienie postów, wunderkim, piosenka rubla. Śmiech bez przerwy. Galowy koncert monstr. — 25 N.N. programu 25 N.N. — Początek 2-go oddziału o godz. 12½. Cabaret do godz. 5-iej w noc.

MINSK LIT.
„CAFÉ EMPIRE”
pod firmą **„GRAND CAFÉ SELECT”**
wkrótce zostanie otwarta
Filja warszawskiego zakładu
w Wilnie, Zawalna № 2, dom Śliżina.

Kinemo-teatr „LUX”
prosp. Ś-to Jerski № 11, gdzie dawniej był kinemat. „Miraż”.
FURLANA, najnowszy taniec z zamiataniem „Fango”, przez papieża.
Nad pro. **Straszny huragan w Głuchach Dona**, widok gram spustoszeń wywoł. wstrząsające wrażenie. — **Pierwsze marzenia... pierwsze łzy**. Ca. 1—Pierwsze marzenia, 2—Na brzoze przepaści, 3—Zrujnowane nadzieje, 4—W ciebie przystani. **Wychowawcy Polidora**, komedya. Podczas obr. gra ork. pod z. Stupala. Właśc. **M. Lewin i J. Krabicz.**

VIII Litewska Wystawa Sztuk Pięknych
Z DZIAŁEM WYROBÓW LUDOWYCH
Otwarta codziennie od godz. 10 rano do zmierzchu.
Wilno, Zawalna № 2, dom Śliżina.

Sala Miejska. OPERA p. Fiodorowa z udziałem Wileńskiej Orkiestry Symfonicznej.
We czwartek 20 występy nowoprzybył barytona K. Kniaginina. Nowości **„Opowieści Hofmana” Offenbacha**
dział biorą: Turczaninowa, Nowa Francesca, Korf, Kozczmarow, Kariakina, Melnikow, Kuzniecowa, kapelm. B. Pawłow. — Początek o 8½ wiece.

DOM HANDLOWY
L. i E. METZLA i S-ka
niniejszem podaje do wiadomości Sz. Klienteli,
że OGŁOSZENIA NA DZIEŃ NASTĘPNY przyjmowane są tylko do godz. 1 po poł. Ogłoszenia, podane później, z powodu warunków technicznych w dniu następnym w żadnym razie umieszczone być nie mogą.

ZARZĄD WILEŃSKIEGO PRYWATNEGO BANKU HANDLOWEGO
ma zaszczyt powiadomić p.p. Akcjonariuszów, że doroczne walne zgromadzenie akcjonariuszów Banku ma się odbyć 27 marca r. b. o godz. 8-iej wieczorem w lokalu Banku.
Przedmioty podlegające obradom:
1) Zatwierdzenie sprawozdania za 1913 rok.
2) Zatwierdzenia preliminarza wydatków na 1914 rok.
3) Projektowanie nowych Oddziałów Banku.
4) Kwestja budowy domu dla Homelskiego Oddziału.
5) Wybory członków Rady, Zarządu i Rewizyjnej Komisji.

Żądać zawsze **„Bénédictine”**
MROŻONEJ
BENEDICTINE
LA GRANDE LIQUEUR FRANÇAISE

KOWIENSKIE TOWARZYSTWO
Wzajemnego Kredytu Rolnego
Kowno, Wielka Sadowa 26, tel. 3-59.
POBIERA:
Za skup weksli 7½—8½%
Specjalne bieżące rachunki zabezpieczone 0% papierami 80%
Specjalne bieżące rachunki zabezpieczone weksłami 8½%
Za pożyczki terminowe pod zastaw 0% papierów 7½%
Zatławia wszelkie operacje bankowe.
Na przekazowy w Banku państwa 19857.

LARIS WODA KWATOWA, MYDŁO, PERFUMY, PUDER, KREM
N-337
WYKWINTNA „NOWOŚĆ”
PERF., IRIS, N-ACACIS, WARSZAWIE 67523

PRYWATNA LECZNICA CHIRURGICZNA D-ra DEMBOWSKIEGO
w Wilnie, Górzysty zaułek.
Godz. przyj. chor. 2—4 oprócz niedziel i świąt.

LECZNICA AKUSZERYJNO-GINEKOLOGICZNA
D-rów: Bujalskiego, Kahna, Maczewskiego, A. Rymczy i Waszkiewicz.
WILNO, ul. Czysta, dom własny, telef. 770.

SAGRADA BARBER ROŚLINNY ŚRODEK PRZECZYSCZAJĄCY A PRZYTEM WZMACNIĄCY ŻOŁĄDEK.
Prawdziwy tylko z apteki Św. Ducha, Wilno, 5029

CAMPEADOR PARFUM ULTRA-PERSISTANT ED. PINAUD, PARIS 50013

DZISIEJSZY NUMER „KURJERA LITIEWSKIEGO” SKŁADA SIĘ Z VI KOLUMN.

Dr. Stanisław Kraszewski
Akuszerja, choroby kobiece i wewnętrzne.
Godziny przyj. 10—12; 5—7.
Wielka 45 m. 4, telef. 17-05. 18582

Sprawa sztyldów polskich.
Ostatnimi czasy policja wileńska rozpoczęła systematyczne ściganie sztyldów polskich. Nie zadawalając się pilnowaniem, by napisy w języku państwowym zajmowały miejsce pierwsze, policja wileńska już to zakazywała całkowicie napisów polskich na nowych sztyldach, już to sztyldy podobne usuwała. Postępowanie takie, mające wszelkie cechy samowoli, gdyż żadne nowe prawo w tej sprawie wydane nie zostało, wywołało silne poruszenie w społeczeństwie naszym. Wywiad współpracownika „Kurjera Litewskiego”

Cailler SZWAJCARSKA CZEKOLADA 13147

Marja Putwińska-Zmujdzinowiczowa, Dentysta.
Przyjmuje od g. 10 r. do 12 i od godz. 2 do 5. Wilno, Zawalna 15—18, tel. 18-21.

Zaparcie u osób w wieku podeszłym. U osób w wieku podeszłym należy bardzo starannie zwać zęby, gdyż może ono powodować bezwładność trzewi, przekrwienie mózgu, zaburzenia w krwioobiegu i t. d. Wszyscy lekarze, gdy chodzi o uniknięcie środków czyszczących drażniących, przepisują w danym razie *Casarine Leprince*. Środek ten, podany w ilości jednej lub dwóch pigulek dziennie, daje wymiennie wyniki. 41270

„pewnego odpowiedzialnego urzędnika policji” potwierdził tylko domysły, gdyż ów urzędnik, zapewniając, że postępowanie policji jest legalne, nie mógł, czy nie chciał przytoczyć żadnego prawa, czy postanowienia na papierze. „Nie pamiętam na razie, nie mam pod ręką” — od takich słów aż się roi w o-wym znamiennym wywiadzie (w Nr. 54 „Kur. Lit.”).

Pewne wyjaśnienie sprawy znajdujemy w liście p. policmajstra Demickiego, zamieszczonym w rubryce „Listów do redakcji” w trzech wileńskich pismach rosyjskich z d. 11 (24) marca („Wileńskiej Wiestnik”, „Nasza Kopiejka” i „Siewierozapadnyj Głos”).

LIST P. POLICMAJSTRA.
„Wobec ukazania się ostatnimi dniami w gazetach polskich artykułów, dotyczących rozporządzeń moich co do wydawania pozwoleń na sztyldy z tekstem rosyjskim i w tłumaczeniu na inoziemne języki miejscowe oraz wymagań, ażeby wszelkiego rodzaju kwity, rachunki, bilety i t. d., wydawane w przedsiębiorstwach handlowych, miały na pierwszym miejscu tekst rosyjski, a dopiero następnie tłumaczenia na języki inoziemne, proszę p. redaktora o umieszczenie w najbliższym numerze pańskiej gazety wyjaśnienia, że moje żądania są oparte na okólnikowym rozporządzeniu p. gubernatora wileńskiego z d. 4 października 1913 r. Nr. 28260, którego tekst z zezwolenia Jego Ekszellencji poniżej przytaczam dosłownie”.
Podpis: „Podpułkownik Demickij”.

CYRKULARZ GUBERNATORA WILEŃSKIEGO Nr. 28260 z d. 4 (17) PAŹDZIERNIKA 1913.
Do p. policmajstra wileńskiego.
„Zarządzający wileńską stacją ziemską złożył wileńskiemu komitetowi stadnin gubernialnych rachunek wydatków z sum m. u. udzielonych, z dołączeniem dokumentów dowodowych. W liczbie ostatnich były rachunki magazynu A. Żukowskiego i W. Borkowskiego (Święto-

werska Nr. 19) na blankietach, wydrukowanych tylko w języku polskim, wbrew rozporządzeniu, dotyczącemu kraju, z d. 20 września 1905 r. Nr. 13. Wedle posiadanych przeze mnie wiadomości kursują też podobne blankiety rachunków handlowych, kwitów, cenników i t. d. różnych innych firm. Wobec powyższego polecam panu wyjaśnić przyczyny pogwałcenia przez Żukowskiego i Borkowskiego obowiązujących przepisów co do używania w dokumentach handlowych języka państwowego oraz zarządzić ścisły nadzór, ażeby na przyszłość społeczne instytucje i zakłady handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze w Wilnie ściśle się stosowały do wskazanych przepisów. Jednocześnie uważam za potrzebne zwrócić uwagę pańską w charakterze wskazówki na przyszłość na to, że jakkolwiek były główny naczelnik kraju, ze względu na warunki czasu, uznał za możliwe dozwolić na wszelkiego rodzaju sztyldach, rachunkach, kartach restauracyjnych, cennikach i t. p. umieszczać napisy, oprócz obowiązkowego języka rosyjskiego, także i w jednym z języków, którym mówi ludność danej miejscowości, wszelako celem tego zarządzenia nie było bynajmniej ułatwienie sztucznego szzerzenia śród mas ludności głównie jakiegoś jednego języka inoziemnego, co nadawałoby danej miejscowości całkiem niewłaściwy jej charakter etnograficzny.

Pozwolenie miało na celu wyłącznie z jednej strony — ułatwienie ludności nie znającej języka rosyjskiego orientowania się przy wyborze towaru lub firmy, z drugiej strony — danie możności właścicielom przedsiębiorstw, mającym stosownie do rodzaju interesu do czynienia z klientami pewnej narodowości (np. jatki koszerne i żydowskie jadłodajnie, handel wyłącznie polskimi, litewskimi lub żydowskimi książkami, katolickimi aparatami kościelnymi lub rzeczami dewocyjnymi, składami i handlem polskich albo litewskich organizacji rolniczych i innych, instytucje różnych narodowych i wyznaniowych towarzystw dobroczynnych, oświatowych i t. p.), zaznaczenie dla reklamy specjalności swego przedsiębiorstwa w odpowiednim języku. Innych celów zarządzenie byłego naczelnika kraju nie miało i mieć nie mogło. Tymczasem zarządzenie, źle zrozumiane przez organy wykonawcze i wyzyskane w widokach osobistych przez osoby zainteresowane, zaczęło tłumaczyć w ten sposób, że obok języka państwowego obowiązkowo powinien być i język inoziemny. Takie komentowanie bezwarunkowo jest fałszywe.

Wobec powyższego polecam panu, ażeby przy rozpatrywaniu próśb o zezwolenie na umieszczenie w ogłoszeniach i na sztyldach, oprócz języka rosyjskiego, jakiegokolwiek innego, w każdym wypadku rozważał, czy języka miejscowego wymaga istotna potrzeba, biorąc pod uwagę charakter i przedmiot handlu danej przedsiębiorstwa, jego klientelę, narodowość właściciela firmy i t. d. Ponadto powinien pan przyjąć za zasadę, że napisom w języku rosyjskim, jako państwowym i ogólnie znanym, należy udzielać na sztyldach miejsca należy wilejowanego, widocznego, zajmującego nie mniej na przykład, aniżeli dwie trzecie całej powierzchni sztyldu.

Podpisał: gubernator Wierowkin, dyrektor kancelarii gubernatorskiej Nowickij i wicedyrektor Maksimow”.

UWAGI.
List powyższy z załączonym przy nim cyrkularzem świadczy, że p. policmajster w sprawie sztyldów i blankietów w jez. polskim nie w własnej doli inicjatywy. Nie rozstrzyga to jednak bynajmniej kwestji prawnej. Cyrkularz p. gubernatora nie ma charakteru „postanowienia obowiązującego” ani ze swej treści, ani ze sposobu ogłoszenia. Nie został orzeczony podany do wiadomości publicznej i dopiero w 5 miesięcy po podpisaniu go przez gubernatora dowiadujemy się o nim przypadkowo, z rubryki „listów do redakcji”, rubryki bynajmniej nie dla ogłaszania przepisów prawnych i postanowień przeznaczonych.

Jedynymi przepisami, normującymi używanie języków miejscowych na sztydach, blankietach i t. d. było dotąd i nadal pozostaje rozporządzenie generalne - gubernatora wileńskiego z d. 20 września 1905, które też wobec tego ponownie podajemy. Uznaje to całkowicie cyrkularz powyższy p. gubernatora. Jedyną pobudką do jego wydania ma być opuszczenie tłumaczenia przez władze i „osoby interesowane” tego rozporządzenia, treścią zaś cyrkularza jest tylko udzielenie wskazówek p. policmajstrów, jak właściwie owo rozporządzenie rozumieć należy. Rzecz prosta, że podobny komentarz może mieć znaczenie prawne w takim tylko razie, jeśli się zgadza z takim rozporządzeniem. Pod tym względem zaznaczyć musimy co następuje.

Przedewszystkiem rozporządzenie generalne - gubernatora zostało wydane przez niego ze względu na warunki czasu, ale było wykonaniem Najwyższego Ukazu z d. 1 maja 1905, nakazującego „w ciągu 6 miesięcy uchylić rozporządzenia administracyjne, ograniczające używanie języków miejscowych w kraju Północno - Zachodnim, a nie opierające się wprost na prawie”. Wynika z tego oczywiście, że dopóki Ukaz Najwyższy z d. 1 maja nie został cofnięty, nie wolno wprowadzać nowych rozporządzeń administracyjnych, ograniczających używanie języków miejscowych w kraju naszym.

A jednak charakter wyraźnego ograniczenia używania języków miejscowych posiada przyznanie policji prawa pozwalania lub niepozwalania na napisy w tym lub owym języku, prawa badania, do jakiej narodowości należy właściciel firmy i jego klientów i t. d.

Charakter ograniczający ma też ustęp cyrkularza gubernatora, w którym oznacza się, że język miejscowy ma zajmować najwyżej trzecią część szyldu, gdy rozporządzenie generalne - gubernatora wymagało jedynie, by tekst rosyjski „umieszczony był na czele widocznymi literami”.

ROZPORZĄDZENIE GEN-GUBERNATORA z d. 20 września 1905 r. Nr. 13.

„W liczbie środków, mających na celu usunięcie wpływów polskich na kraj Północno - Zachodnim oraz rozwój znajomości języka państwowego wśród miejscowych różnoplemienców, przez byłego gen-gubernatora kraju hr. M. N. Murawjewa, zgodnie z cyrkularzem z d. 24 marca 1864 r., zakazano umieszczać napisy polskie na szyldach zakładów publicznych i przemysłowo - handlowych, a także na ogłoszeniach, rachunkach i innych dokumentach handlowych. Obecnie, wykonując Najwyższy Ukaz z d. 1 maja r. b., w którym rozkazano w ciągu 6 miesięcy uchylić rozporządzenia administracyjne, ograniczające używanie języków miejscowych w kraju Północno - Zachodnim, a nie opierające się wprost na prawie, celem ujednolicenia nowej zasady przez władze miejscowe uważam za niezbędne, odnośnie do szyldów i ogłoszeń zakomunikować panu (gubernatorowi wszystkich 3 gubernji) następujące zasady przewodnie:

Pozwala się umieszczać na szyldach instytucji społecznych, handlowych, przemysłowych i rzemieślniczych, magazynów, sklepów, klubów, restauracji, traktierni, oberż, hoteli, karczem, zajazdów, aptek i t. d. oraz na rachunkach, okólnikach handlowych, kwitach, etykietach, kartach restauracyjnych, cennikach i t. d., oprócz obowiązkowego języka państwowego, którego tekst powinien być umieszczony na przodzie widocznymi literami, także w jednym z języków, którymi się posługują ludność powierzonej panu gubernji, zgodnie z przepisami co do bezpieczeństwa szyldów oraz wymagań cenzuralnych ich treści”.

O ZMIANIE WYZNANIA.

Dumska komisja wyznaniowa większością 1 głosu uchwaliła poprawkę poprawkę posta ks. Maciejewicza do art. I projektu w przedmiocie zmiany wyznania. Poprawka ta głosi, że prawo zmiany wyznania przysługuje po doświadczeniu do 18 lat.

Art. II projektu orzeka, że małoletni od 14 do 18 lat mogą zmieniać wyznanie na mocy pozwolenia rodziców.

Art. III głosi, że wyznanie dzieci określa rodzice na zasadzie wzajemnego porozumienia.

Wiadomości polityczne.

Przeciw sejmowi.

„Dilo” zamieściło ostry artykuł przeciwko zamierzonemu zwolnieniu sejmiku galicyjskiego na jesieni. Polacy nie chcą się pogodzić z tem, że minęły już bezpowrotnie czasy, w których niepodzielnie panowali w Galicji. Sejm obecny nie może już odbyć żadnej sesji i musi być rozwiązany, a nowe wybory rozpisanie być winny w najbliższym czasie.

Resumé sprawy ulsterskiej.

Jedno z pism paryskich ujęło w 10 paragrafów resumé sprawy ulsterskiej, co pozwała zorientować się zarówno w historycznej, jak i politycznej stronie zagadnienia.

1. Irlandja ma 4,381,951 miesz-

kańców, z czego 73,9 procent stanowią katolicy, 26,1 pr. protestanci. Irlandja aż do roku 1802 miała własny parlament; od tego czasu wysłała deputowanych do parlamentu londyńskiego.

2. Deputowani irlandcy przez cały wiek XIX domagali się przywrócenia Irlandji parlamentu i samorządu (home-rule). Z stu posłów irlandczyków w parlamencie angielskim 85 jest zwolennikami samorządu (home-rulers) i 26 przeciwnikami (anti-home-rulers).

3. Obecny rząd i większość parlamentu angielskiego dąży do nadania home-rule'u Irlandji, tymczasem jedna z prowincji irlandzkich Ulster protestuje przeciw temu, gdyż posiada ludność w znacznej większości protestancką (729,624 protest. — 306,406 kat.).

4. Protestanci ulsterscy obawiają się tyranizacji katolickiego home-rule'u i chcą być podlegli parlamentowi londyńskiemu. Większość nie godzi się na takie rozdwojenie Irlandji.

5. Ulsterscy poprzysięgli nie dopuścić wcielenia ich kraju do samorządnej Irlandji, choćby przyszło do zbrojnego oporu.

6. Rząd angielski pragnął tę sytuację załagodzić, ale na próżno, bo ulsterscy odrzucali wszelkie propozycje kompromisowe. Gdy to nie poskutkowało i ulsterscy mobilizowali swych 100 tysięcy ochotników, rząd wydał zarządzenia wojskowe na wypadek rokoszu, lecz wielu oficerów podało się do dymisji, aby nie brać udziału w wojnie domowej.

7. Ulsterscy widzą, że armja angielska, której oficerowie w znacznej części są protestantami i przeciwnymi home-rule'owi, bardziej jeszcze czują się silni w swym oporze.

8. Gabinet angielski znalazł się w b. kłopotliwym położeniu, czy może wobec nastroju protestantów angielskich aresztować przywódców ruchu ulsterskiego.

9. Gabinet rozważając nad różnymi środkami wyjścia, aby nie dopuścić do rozlewu krwi, ma w projekcie między innymi rozwiązanie parlamentu, aby kwestję home-rule'u rozstrzygnąć przez głosowanie powszechne.

10. Liczba ochotników ulsterskich waha się według pism między 50,000 a 100,000 ludzi. Ubrojeni są w karabiny repetycyjne, odbywają ćwiczenia, mają sporo amunicji. Kierują nimi oficerowie armji stałej, przebrani po cywilnemu. Nie mają wprawdzie artylerji, lecz teren ewentualnych walk pozwoliłby im prowadzić przez dłuższy czas partyzantkę trudną do zwalczania.

Wrzenie w armji angielskiej ciągle się wzmacnia. Podali się do dymisji generalowie Gough, French i Edwards.

Podał się do dymisji minister wojny Seely. Tekę po nim objął pryncypalnie Asquith, co w partji rządowej przyjęte zostało entuzjastycznie.

W celu zapobieżenia na przyszłość demoralizującej niesubordynacji w armji rząd wydał rozkaz następujący:

Art. 1. Żaden z oficerów ani żołnierzy nie może być zapytywany o to, co zamierza uczynić w danej sytuacji. 2. Żaden z oficerów ani żołnierzy nie może w razie otrzymania rozkazu stawiać jakiegokolwiek zastrzeżeń. 3. Każdy oficer i żołnierz obowiązany jest do bezwarunkowego wypełnienia otrzymanych rozkazów.

W armji indyjskiej znaczna liczba oficerów podała się do dymisji wobec popychania armji przez rząd na drogę rewolucji.

Asquitha w parlamencie zastępować będą min. spraw wewn. Mack-Kena i Grey.

Traktat rosyjsko - niemiecki.

Eks-minister skarbu Timirazjew oświadczył, że Rosja nie odnowi pod żadnym warunkiem traktatu z Niemcami w obecnej jego formie, która jest dla Rosji wprost zgubną.

Austria i trójporozumienie.

Berlińska gaz. „Die Information” wydrukowała inspirowany artykuł o stosunku Austrii do trójporozumienia. Austria nie nosi się z zamiarem zerwania trójprzymierza, lecz postanowiła wydobyc się nareczając z pod zbyt krepkujących jej własne interesy egoistycznych wpływów Berlina. W polityce Austro-Węgier leżą dobre stosunki z trójporozumieniem, ku czemu monarchja dąży, licząc, że podobnego rodzaju polityka pozwoliła jej zająć stanowisko pojednawcze pomiędzy trójprzymierzem a trójporozumieniem.

Podróż ces. Wilhelma.

Cesarz Wilhelm wyjechał na Korfu. W drodze na odpoczynek po odwiedzeniu cesarza Franciszka Józefa w Wiedniu i króla włoskiego w Wenecji złożył wizytę austriackiemu następcy tronu w zamku Miramare pod Triestem.

Niemiecka prasa odwiedziła te uważa jako oznakę jaknajlepszych stosunków pomiędzy monarchjami trójprzymierza.

„Matin” donosi, że ces. Wilhelm zamierza na jesieni udać się do Petersburga, co nastąpić ma po zapowiedzianej bytuości nad Nowę Poinę.

Konwencja angielsko-Francuska.

„Excelsior” donosi, że pomiędzy rządami angielskim i francuskim nastąpiło zupełne porozumienie co do wzajemnego popierania się na wypadek wojny, a nawet zawarta została potajemna konwencja wojenna.

Pytanie i odpowiedź.

Z powodu artykułów w „Now. Wrem.” o sojuszu niemiecko-rosyjskim półurzędowo „Lokal Anzeiger” zapytał telegraficznie hr. Wittego, czy rzeczywiście jest on autorem wspomnianego artykułu. Odpowiedź brzmiała krótko: „Artykułów nie pisałem. Witte”. Z odpowiedzi powyższej „Lokal Anz.” domysla się, iż hr. Witte był rzeczywiście inspiратorem wspomnianego artykułu.

Z Francji.

Według doniesień dzienników, rząd nie uwzględnił życzeń niektórych posłów w sprawie odroczenia terminu wyborów do Izby deputowanych, wobec czego wybory te odbędą się 13 (26) kwietnia.

We Francji przewidywana jest dymisja gabinetu obecnego, w tym wypadku utworzony na czas wyborów ministerjum złożone z senatorów, w którym wzięliby udział Jean Dupuis, Ribot, Clemenceau i Aymond.

Powstanie albańczyków w Serbji.

Albańczycy plemienia Ostrozul przyłączyli do Serbji powstałi przeciwko władzom serbskim. Przyłączyli się do nich albańczyki obwodu Drenica. Przeciwno powstańcom wysłano wojsko.

Za szpiegostwo.

W Wiedniu skazano za szpiegostwo na rzecz państwa ościennego dwóch szpiegów: jednego na 2 1/2, drugiego na 2 lata ciężkich robót.

Kryzys gabinetowy.

Gabinet japoński został rozwiązany. Zachodzą trudności w zorganizowaniu nowego.

Pia desideria.

Wobec zbliżającego się zjazdu dzielnicowego w Wilnie rosyjskiej Izby Eksportowej, pragnąłmy wypowiedzieć parę uwag, dotyczących interesów rolników, właścicieli gorzelni w naszym kraju. Uwagi moje dzielę na dwie grupy: pierwsza dotyczy produkcji spirytusu i związanych z tem przetworów ubocznych, druga omawia warunki zbytu.

Abg gorzelnie nasze funkcjonowały prawidłowo, tj. wyzyskały do ostatnich granic siłę maszyn i osiągnęły maximum wytwórczości, powinny przedewszystkiem zapewnić sobie dostateczną ilość taniego produktu surowego, w danym wypadku ziemniaków, których brak już obecnie odczuwać się daje, a wobec wzrastającego eksportu zagranicznego stanie się coraz dotkliwszym. Braku tego, specjalnie w ziemi wileńskiej, dowodzi niepomierny wzrost cen na ziemniaki, następnie setki wagonów kukurydzy, sprowadzanej jako surogat z Kaukazu i Bessarabji, wreszcie fakt, że gorzelnie nasze rzadko produkują spirytusu tyle, ileby mogły. Na to ostatnie wpływa poniekąd zbyt niska cena spirytusu, sądzę jednak, że kalkulacja wypadłaby pomyślnie, gdyby znacznie zwiększono produkcję ziemniaków, a tem samem obniżono ich cenę. Na zwiększenie produkcji ziemniaków tak co do przestrzeni obsadzonej jak i wydajności z dziesięciny, wobec trudnych warunków ekonomicznych i braku rąk roboczych, wpłynęłoby nader dodatnio udostępnienie taniego nabywania maszyn i narzędzi zagranicznych, nawozów sztucznych i większa wytwórczość obronika. Skasowanie cla od maszyn i narzędzi rolniczych nie utrudniłoby, mojem zdaniem, rozwoju fabryk krajowych, ponieważ, wobec podniesienia się kultury, zwiększyłoby się zapotrzebowanie ilościowe, poza tem znacznie mniejsze koszty przewozu i tańsze ręce robocze ułatwiłyby zawsze konkurencję i zapewniłyby korzystniejszy zbyty fabrykom miejscowym. W ostateczności można by skasować cla tylko od maszyn nie wyrabianych w kraju, a na inne obniżyć. Mniej więcej to samo dałoby się powiedzieć o nawozach sztucznych. Niemieckie gospodarstwa, pomijając intensywniejszą pracę i umiejętność, gorują w wytwórczości nad nami, ponieważ mają tańsze narzędzia i nawozy, a lepsze warunki zbytu. Co się tyczy umiejętności wytwarzania, to w przeważnej liczbie wypadków, o ile jest mowa o większej własności — nie stoimy niżej (niech mi ten optymizm będzie wybaczony!), co zaś do intensywności pracy — ano będziemy pracowali intensywniej. W każdym razie owa taniota narzędzi i nawozów i dobre warunki zbytu przedewszystkiem wysuwają się na plan pierwszy, bo i my byśmy prawdopodobnie chętnie wydawali więcej energii wobec nadziei zwiększonych zysków. Trzecim, może najważniejszym warunkiem podniesienia zbioru ziemniaków w naszych stosunkach jest zwiększenie produkcji obronika. Byłoby to łatwym do uskutecznienia, gdyby się ceny za bytło opasowe podniosły, a za otrąbę obniżły. Tu jest właśnie wdzięczne pole do pracy dla bliźniego zjazdu, bo gdyby z naciskiem postawiono

ten dezyderat, gdyby zdołano wywalczyć otwarcie granicy dla bydła opasowego, można śmiało twierdzić, że rolnictwo nasze będnie szybko krokiem postąpiło naprzód, a tem samem podniosłoby się bogactwo i rozwój całego kraju. Nie przeczę, że bród agrarjuszy niemieckich powstałoby, powiedźmy delikatnie, małe niezadowolone, że broniliby tej pozycji wszystkimi środkami i siłami, ale większość ludności w Niemczech oddawałaby głośno sarką na drożyznę mięsa i pod tym względem ludność ta byłaby naszym sprzymierzeńcem. Czy nie warto nad tem głębiej się zastanowić? Zarzuceni mi ktoś może, że wobec wywozu bydła opasowego zagranicę podnieście się cena mięsa w kraju. Są to planie, mojem zdaniem, obawy. Dziś już płacimy względnie drogo za mięso, choć granica zamknięta, a przychylna leży w zleję organizacji handlu mięsnego, w zgrupowaniu tego handlu w rękach hurtowników, wobec których i producenci i spożywczy są na razie bezbronni. Należałoby temu zaradzić i zaradzić możemy, ale jest to kwestja że tak powiem domowa, nie mająca z traktatem handlowym nic wspólnego. Dziś jest mięso drogie, a byłoby opasowe w stosunku do cen zagranicą tanie. Kraj i państwo całe, wybitnie rolnicze, może wyprodukować olbrzymie ilości mięsa, braku jego być wprost nie może, otwarcie zaś granicy stanie się właśnie bodźcem do rozwoju tak ważnej dla wszystkich gałęzi gospodarstwa. Wówczas obfitość podaży wpłynie na utrzymanie cen mięsa na niezbyt wysokim poziomie. Przy produkcji mięsa wielkie znaczenie ma taniota otrębi. Obecnie lwią część tychże zagarniają Niemcy, wskutek czego ceną na nie jest wygórowana, pożądaną tedy byłoby zastosowanie środków powstrzymujących wywóz. Rozwój handlu opasami pociągłoby za sobą zwiększenie mas obronika, a co za tem idzie obsadzenie większych przestrzeni ziemniakami i spadek cen tychże równie korzystny dla ogółu ludności.

Poza produktami surowymi w fabrykacji spirytusu ważną rolę odegrałby opał. Ceny drzewa wstają zatrważająco i blizka jest chwila, gdy trzeba będzie zastąpić je węglem. Produkcja zaś węgla w państwie jest niewystarczająca i droga, ceny węgla wysokie z racji syndykatów, podwyższających się pod płaszczyk towarzystw do komisarzy sprzedaży, w tym więc wypadku otwarcie komór rosyjskich dla dowozu węgla zagranicznego wpłynie zbawicznie na obniżenie drożyzny opału. Przytem zarządy należy, że prawdopodobnie moglibyśmy korzystać z węgla angielskiego, dostarczanego drogą wodną, węgiel zaś niemiecki miałby zbyt ograniczony z racji niedostatecznej sprawności kolei rosyjskich i droższego przewozu.

Przystąpię teraz do omówienia warunków zbytu spirytusu. Produkcja spirytusu w państwie rosyjskiem aczkolwiek znajduje się w stanie niemożliwości w porównaniu z gorzelnictwem austriackim lub niemieckim, jednakże pokrywa zapotrzebowanie rynku wewnętrznego, a nawet wytwarza pewne quantum nie zużytkowane na miejscu, znajdujące ujście w eksporcie zagranicznym. Jedynym w państwie nabywcą spirytusu, muszą dodać nadmiernie przywilejowanym, bo normujemy samodzielnie ceny zakupu i sprzedaży, jest rząd. Zapotrzebowanie jednak spirytusu przez rząd na potrzeby kraju nie zwiększa się proporcjonalnie do wzrostu produkcji i objaw ten staje się wprost groźnym dla dalszego pomyślnego rozwoju nie tylko gorzelnictwa, ale i rolnictwa, najcisłej z produkcją okopowych związanych. Na szybki wzrost spożytkowania większych ilości spirytusu do celów technicznych absolutnie rachować nie można, jedynym tedy wyjściem z fatalnego położenia byłoby wzmocnienie eksportu zagranicznego przez najdalej idące ułatwienia transportowe i wysokie premja wywozowe. Premja owe powinny być u nas znacznie wyższe niż np. w Austrii lub Niemczech, ze względu na większe koszty przewozu i trudności handlowe, a w żadnym razie nie mogą być zmniejszone lub skasowane. Skasowanie premjum w Rosji, przy utrzymaniu takowego w Austrii i Niemczech, postawiłoby nasze gorzelnictwo na martwym punkcie, uzależniłoby je najzupełniej już nie mówię — od ministerjum finansów, ale od konsumcji krajowej, jednym słowem prowadziłoby nie do rozwoju, lecz do zastoju i ruin.

Streszczając powyższe wywody sądzę, że na zbliżającym się zjeździe dzielnicowym Rosyjskiej Izby Eksportowej powinniśmy szeroko omówić i kategorycznie postawić dezyderaty: umożliwienia wywozu bydła opasowego zagranicę, otwarcia komór dla narzędzi rolniczych, nawozów sztucznych i węgla, wreszcie podwyższenia a przynajmniej utrzymania premjum wywozowego za spirytus. Jesteśmy wczynnami do wypełnienia swoich zadań, wnowiedziemy je tedy bez względu na wątpliwość, czy sfery decydujące zechcą i potrafią je urzeczywistnić.

Jan Kalenkiewicz.

Trokieniki, w marcu.

Zjazd rejonowy.

Dziś więc o 1 pop. w lokalu klubu Szlacheckiego odbędzie się uroczyste otwarcie zjazdu rejonowego.

Zjazd zostanie otwarty przedewszystkiem prezesem Rosyjskiej Izby Eksportowej p. W. Denisowa o zadaniach i doniosłości naszego zjazdu rejonowego, następnie będą przemawiali: prezes zarządu biura organizacyjnego p. P. Kończka, reprezentanci władz, organizacji społecznych, prezydent miasta p. M. Węslawski i inni.

O g. 2 i pół nastąpi przerwa, w czasie której municypalność miasta będzie podejmowała omlonk zjazdu śniadaniem à la fourchette. O czwartej zjazd przystąpi do pełnienia swoich czynności, przyczem będą miały miejsce mowy o charakterze ściśle związanym z programem prac, wybór prezydium zjazdu, prezesów sekcji oraz zostaną wygłoszone 2 — 3 odczyty o treści ogólnej.

Dla ułatwienia prac w sekcjach zjazdu, których to sekcje obecnie ustalone pięć (sekcja produktów gospodarki rolnej, produktów łatwo ulegających zepsuciu, leśna, przemysłowo-handlowa oraz organizacyjna) zostaną przedrukowane rezolucje charakterystyczne z programem prac, w pewnym stosunku do przedmiotu zajęć w rejonowych sekcjach.

Na zjeździe będą rozpowszechniane, w części zaś sprzedawane, książki i broszury w sprawach, mających związek z programem zjazdu.

D. 12 bm. w Radzie miejskiej odbyło się pod przewodnictwem prezydenta miasta p. M. Węslawskiego posiedzenie zarządu biura organizacyjnego, na którym było zdecydowano utworzenie specjalnej komisji dla przyjęcia członków zjazdu, udzielenia im informacji i t. p., komisją łaskawo kierują pp. M. Jałowicki i L. Ciołko.

Wyżej wymieniona komisja ma zamiar zorganizować informowanie osób, przybywających na zjazd na dworc kolejowym, stamtąd zaś skierowywać ich dla otrzymania karty wstępu, żelono i t. d. w lokalu Tow. Rolniczego (Zawalna 9) zostanie przeniesiona kancelarja zarządu biura organizacyjnego.

D. 21 bm. rozpoczną się prace w sekcjach, które będą obradowały w lokalu klubu Handlowo-przemysłowego (Sw. Jerski 33).

D. 22 bm. jest zamierzone zwołanie przez członków zjazdu godnych widzenia osobliwości miasta pod kierownictwem znawców specjalnie do tego zaproszonych.

D. 23 bm. ma być obiad koleżeński.

Prace zjazdu będą ukończone nie wcześniej, niż d. 25 — 26 bm., albowiem od przeważającej ilości większych organizacji krajowych oraz pomocniczych biur gubernjalnych do spraw zwoływanych zjazdu otrzymane odpowiedzi twierdzące na zapytanie zarządu biura organizacyjnego o potrzebie otwarcia w Wilnie oddziału rejonowego Rosyjskiej Izby Eksportowej.

Jedno z ostatnich posiedzeń ogólnych, wolno przypuszczać, będzie poświęcone utworzeniu rzeczowego oddziału, który, zdaje się, będzie koncentrował prace przyszłego północno-zachodniego komitetu, skierowane ku zbadaniu kwestji pozostających w związku z rewizją traktatu handlowego z Niemcami.

Odczyty na zjeździe rejonowym.

Uzupelniamy niniejszym spis odczytów w sprawach ekonomicznych naszego kraju, zgłoszonych do Biura Organizacyjnego.

I. Sprawy ogólne.

P. Weiland. Stosunek pewnych warstw ludności niemieckiej do przyszłego traktatu handlowego z Rosją.

II. Wywóz.

- 1) P. Zieleński. O potrzebach eksportu miejscowych produktów: lnian, siemienia, makuchów i t. d.
- 2) P. Miedunicki. Potrzeby przemysłu lnianego w związku z rewizją traktatu z Niemcami.
- 3) M. Orłow. Kraj północno-zachodni, jako teren produkcji, spożycia oraz eksportu produktów łatwo ulegających zepsuciu: mięsa, produkty mleczarsstwa, psiatwa, jaja, ryby, owoce i t. d.
- 4) J. Polierow. Eksport koni.
- 5) B. Nurek. O przemysle garbarskim.
- 6) Subbotnik. Eksport psiatwa i jaj.
- 7) Związek przemysłowców leśnych. Północno-Zachodniego kraju. Potrzeby przemysłu leśnego w związku z rewizją traktatu handlowego z Niemcami.
- 8) B. Domorackij. Potrzeby przemysłowców leśnych oraz eksporterów, a rewizja traktatu handlowego z Niemcami.
- 9) N. Markow. Wywózowe taryfy kolejowe dla towarów leśnych oraz eksport naszego lasu za granicę.
- 10) Zarząd Wileńskiego Towarzystwa Handlu i Przemysłu. Dezideraty producentów miodu w związku z rewizją traktatu handlowego z Niemcami.
- 11) Zarząd Wileńskiego Towarzystwa Handlu i Przemysłu. Produkcja hafatów i koronek i jej potrzeby w związku z rewizją traktatu handlowego z Niemcami.
- 12) L. Wizański. W sprawie możliwego rozwoju eksportu cegły.

III. Przywóz.

- 1) N. Sobolew. O pożytecznych płodach kopalnianych kraju Północno-Zachodniego i o potrzebie przywozu z zagranicy chemicznych preparatów potrzebnych do użytkowania ich.
- 2) Tow. akc. byłych braei Szmidt. Referat o podłożeniu podwyższeniu cla na kłobit i na pręty do parosil.
- 3) Komisja organizacyjna Białostockiego Towarzystwa handlu i przemysłu o potrzebach białostockiej indusrii

przedalniczej w związku z rewizją traktatu handlowego z Niemcami.

4) A. Gasselink. O trudnościach czynionych przy cieniu towarów na komorach oraz wysokich cłach na przedmioty pierwszej potrzeby, nieprodukowane w Rosji.

IV. Kwestje rozmaitego rodzaju.

- 1) In. W. Sławiński. O kosztach sadzenia ziarna.
  - 2) K. Grinwald. Doniosłość obłdności w sprawie rozwoju produkcji spożycia oraz eksportu towarów łatwo psujących się.
  - 3) P. Weiland. O materiałach do studjów nad krajem Północno-Zachodnim pod względem ekonomicznym oraz o metodach badań stosunków gospodarczych naszego kraju.
- Oprócz tego oczekiwane są od Kijowskiego Komitetu Rejonowego referaty odczytane na kijowskim zjeździe, a mające styczność z programem wileńskiego zjazdu, które w razie potrzeby będą ogłoszone i na naszym zjeździe.

A. M.

ZATRUCIE ROBOTNIKÓW.

Niesłychane wrazenie nietylko w Petersburgu, lecz w całej Rosji wywarły fakty masowego zatrucia robotników, a głównie robotnic w fabrykach petersburskich. Zatrucia wydarzały się głównie w fabrykach wyrobów gumowych. Wypadki rozpoczęły się w fabrykach „Treugolnik”, „Bogdanowa”, „Laferme”. Początkowo przypuszczano, iż powodem zatrucia w fabrykach wyrobów gumowych jest masa używana do kaloszy lub benzyna. Wzięto do analizy wszystkie przedmioty, mające być przyczyną zatrucia, lecz analiza dokonana urzędowo nie dała żadnych wyników. Powstało na tem kilka najrozmaitsze domysły. Eksperti skłonni są do przypuszczenia, iż zatrucia jednak są, że są to następstwa obstrukcji chemicznej i znieczulania w ten sposób wahaających się robotników, a zwłaszcza robotnic do przyłączania się do ruchu strejkowego. Gdy ogłoszone zostały wyniki analizy w fabrykach gumowych, śledztwo rozpoczęła ochrana. Rewizje i aresztowania, które równocześnie z analizą rozpoczęto, mają na celu pochwycenie „komitetu trucielni”. Inspektor fabryczny podziela przypuszczenie ochrany, iż masowe zatrucia są dziełem zorganizowanego komitetu. Jeden z lekarzy szpitala Obuchowskiego zwraca uwagę, iż robotnic stwierdzają, że w warsztatach dał się czuć zapach miodu, po którym następowały ataki histerji. W zapachu tym mają się znajdować niewyjaśnione dotąd pierwiastki trujące. Od 4 (17) b. m. do 17 (30) marca zarejestrowano oficjalnie w Petersburgu 272 zaślabnięcia, a w Rydze 44. W poniedziałek wydarzył się znowu masowe zatrucia robotnic w fabryce tytanu Szaposznikowa. Podobne wypadki wydarzyły się w fabryce „Laferme”. Objawy zaślabnięcia takie same, jak i w poprzednich wypadkach i mają charakter masowej histerji.

W związku z temi otruciami wybuchł w Petersburgu strejk. Na znak sympatji dla robotników masowo zatrutych w fabrykach „Treugolnik” i „Bogdanowa” zastrejkowali w zakładach Putilofskich 15,000 robotników i 3,000 w drobnych fabrykach.

Na ulicach wzmocniono oddziały policji.

W szkołach wyższych panuje spokój, ale z wyjątkiem kursów bestweskich, słuchacze strejkują.

Agencja Petersburska donosi pod datą 19 b. m. (1 kwietnia), że w ciągu ostatnich doby zarejestrowano w Petersburgu 168 nowych wypadków zaślabnięcia na masową histerjã w fabryce „Treugolnik”. Zachorowało mianowicie 75 kobiet i 3 mężczyzn. Przeszło 1200 robot., obawiając się zatrucia w fabryce porzuciło pracę. W fabryce „Laferme” zachorowało 90 osób. Administracja „Treugolnika” aby podzielić uspokajająco na robotników tymczasowo zwolnili od pracy 12 tysięcy robotników. Od rana rozpoczął się strejk w wielu przedsiębiorstwach mniejszych i liczba strejkujących wynosi 70 tysięcy osób. Po opuszczeniu fabryk robotnicy w wielu punktach starali się urządzić demonstracje i śpiewali pieśni rewolucyjne. Oddzielne grupy podnosiły czerwone sztandary. Policja tłumila w zarodku próby demonstracji. W różnych punktach miasta odebrano przeszło 10 czerwonych flag. Aresztowano przeszło 100 osób. Na ulicy Kolskiej tłum zaczął napierać na policjanta, który strzelił i zranił dwóch robotników.

„Grupa pracy” w Dumie zamierza domagać się zorganizowania komisji parlamentarnej dla wyświeślenia sprawy masowych zatruc robotników w fabrykach petersburskich. Pałdźernikowcy oświadcza, iż Duma państwowa nie ma prawa do organizowania podobnej komisji i przeprowadzania śledztwa na własną rękę i że ze swojej strony domagać się będą wyznaczenia rewizji senatorskiej.

Organizacyjne zgrupowanie Krajowego Towarzystwa przemysłu i handlu.

Dn. 18 bm. odbyło się w Wilnie, w lokalu klubu Szlacheckiego, pierwsze walne zgromadzenie świeżo powstałego na naszym gruncie Towarzystwa przemysłowo-handlowego. Założycielami wyżej wymienionego Tow. jak wiadomo są: pp. A. hr. Tyżkiewicz, inż. B. Jałowicki, inż. L. Iwanowski, czl. Rady Państwa K. Skirmunt, A. Morawski i J. Petrajtis.

O celach Tow. przemysłowo-handlowego oraz jego organizacji już informowaliśmy w artykułach specjalnych, zamieszczonych w numerach 155 i 160 naszego pisma.

Przewodniczył na zgromadzeniu p. Bolesław Skirmunt. Historię powstania Towarzystwa skreślił p. A. Morawski.

Zgromadzenie uchwało zgłoszony przez organizatorów instytucji konkretny program najbliższych prac Towarzystwa. Program ten obejmuje:

1) Zebranie niezbędnych informacji dotyczących rolnictwa, przemysłu i handlu naszego kraju.

2) Objęcie kierownictwa prac mającej powstać komisji do spraw rewizji traktatów handlowych z Niemcami.

3) Przedsięwzięcie środków mających na celu popieranie i rozwój drobnego przemysłu i rzemiosła.

4) Studja nad sprawą nadmiernej się rozwijającego i szkodliwego dla kraju ruchu emigracyjnego.

5) Opracowanie do czasu zwołania drugiego zgromadzenia referatu, mającego na celu wykazanie tych gałęzi przemysłu i handlu, które posługują się artykułami rolnictwa krajowego i mają widoki na wielki rozwój.

6) Wyjaśnienie kwestji ułatwienia kredytu.

7) Nawigowanie stosunków z instytucjami Towarzystwa pokrewnymi.

Wybory dały wynik następujący:

Do rady Towarzystwa zostali powołani: pp. B. Jalołwiecki, hr. A. Tyszkiewicz, K. Salmonowicz, K. Skirmunt, P. Kończka, Mozer, A. Tupalski, L. Iwanowski, A. Pimono, K. Huszcza, A. Szklennik, B. Szachno, F. Borsuk, J. Hołtyński i A. Janowski. Zastępcami członków rady zostali: pp. Paulina Kończanka, S. Kognowicki, M. Jalołwiecki i K. Miśkiewicz.

Na członków komisji rewizyjnej są powołani: pp. hr. Anna Mohl, A. Zawisza, J. Petrajtis, dr. Domaszewicz i L. Zablocki.

Członkowie rady natychmiast z posród siebie i zastępców wybrali komitet, składający się z pp. B. Jalołwieckiego (prezesa), K. Salmonowicza (wiceprezesa), B. Umiastowskiego (skarbnika), A. Morawskiego (sekretarza) i członków Mozera i A. Tupalskiego.

Jednocześnie wybrano komisję do spraw rewizji traktatów handlowych z Niemcami, do której weszli: pp. F. Borsuk, Podbereski, dr. Kopeck, Hansen, Łoziński, Zawisza, M. Czarnocki i J. Czarnocki.

Informacje i pogłoski.

Rugi żydowskie.

Na podstawie specjalnych praw z d. 3 maja 1882 r. i 29 grudnia 1887 roku zakazujących żydom osiedlenia się na wsi, rząd gubernialny wileński w ciągu roku 1913 powołał uchwały o wyrugowaniu ze wsi 82 rodzin żydowskich. Do 1-go stycznia r. 1914 wyrugowano 71 rodzin, 11-tu zaś udzielono przerw na 23 kwietnia r. b., a to z powodu istnienia terminu najmu mieszkań. Oprócz tego wielu żydom, mającym prawo zamieszkania w miasteczkach, lecz wbrew prawu dzierżawcy ziemi lub zarządzającym nieruchomościami dano przerwę na likwidowanie kontraktów i umów.

Młodzież i kinematografia.

Ministerjum oświaty opracowało i rozesało w tych dniach do okręgów naukowych okólniki, zabraniające młodzieży średnich zakładów naukowych bezwarunkowo uczęszczania do kinematografów. Jako motywy tego rozporządzenia okólnik podaje, że kinematografia wywierają, jak stwierdzili dotychczasowe doświadczenia, wpływ demoralizujący na młodzież szkolną.

Odpowiedzialność lekarzy.

Rada ministrów zatwierdziła do wniesienia do Dony projekt prawa o odpowiedzialności lekarzy za wydanie świadomnie fałszywego świadectwa o stanie zdrowia, śmierci lub jej przyczynach oraz o szczepieniu ospy. Za przestępstwa wyliczone projekt przewiduje karę więzienia od 2 do 8 miesięcy.

Zarządy gmine.

Biuro Informacyjne donosi, że Najjaśniejszy Pan polecił ministrowi spraw wewnętrznych niezwłocznie opracować projekt ustawodawczy o przyjęciu części wydatków na utrzymanie zarządów gminnych na rzecz Izby skarbowej państwowej, gdyż zarządy gminne obsługują nietylko potrzeby miejscowe, lecz utrzymują administrację i policję „Święta trzeźwość”.

Ministerjum spraw wewnętrznych wydało okólnik zakazujący w całym państwie w dniach „Świąt trzeźwości” 8 i 9 kwiet. r. b. sprzedazy trunków wyskokowych. Zakaz ten nie dotyczy restauracji pierwszorzędnych.

Szybkość pocągów.

Min. komunikacji, uznawszy za niezbędne raz jeszcze zwiększyć szybkość pocągów do normy 80 — 100 wiorst na godzinę, polecił zarządom kolei poczynić odpowiednie próby.

Marki jubileuszowe.

Główny zarząd poczt i telegrafów oznajmia, że marki jubileuszowe będą ważne do dnia 18 (31) grudnia r. b.

Akcyza na zapalniczki.
Komisja finansowa Domy odrzuca projekt prawa o akcyzie na zapalniczki, zastępujące zapalki.

Z DNIEM WCZORAJSZYM STREJK PRACOWNIKÓW DRUKARŃ POLSKICH ZOSTAŁ ZAKOŃCZONY I PISMO NASZE ZNOWU REGULARNIE BĘDZIE WYCHODZIŁO.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— **Kalendarzyk.** Dziś, w czwartek — św. Wolframa B.; według nowego stylu — św. Franciszka i Paula. Jutro — św. Benedykta Op.; według nowego stylu — św. Ryszarda B. W.

— **Temperatura.** O godz. 1 w nocy termometr Reaum. wskazywał +3°.

— **Zakończenie strejku.** Narzeczcie po tygodniu oczekiwania i, jak się okazało, niemal bezowocnych układów między stronami, strejk pracowników w drukarniach polskich wczoraj się zakończył. Nie będziemy się wdawały w ocenę, która ze stron miała słuszość, zaznaczymy jeno, że głos ogólny wyraża, iż pobudka do strejku były zarządzenia administracyjno-ekonomiczne w drukarni F. Zawadzkiego, zapowiadające cały szereg drobnych zresztą zmian z d. 16 (29) b. m.

Z sześciu drukarń polskich pracowników wytrzymał strejk do końca w następujących: Zawadzkiego, p. i. „Znicz”, ks. Rutkowskiego i p. i. „Promień”. Drukarnia „Wileńska” była nieczynna tylko dzień jeden, a poza tem pracowała dla gazetki „Kurier Krajowy”, zaś drukarnia Kuchty uprzędlą przerwanie strejku o 3—2 dni.

Ucierpieli najmocniej czytelnicy, nie odbierając we właściwym czasie gazet. Redakcja „Kur. Lit.” otrzymała mnóstwo listów z zapytaniami i skargami. Wyrażano żądania rozliczeń. Tak np. zapytywano nas, czemu nie wysyłamy zastępczo świstka-gazetki; ktoś inny radził się zadowolić nawet gazetą rosyjską...

Redakcja zaś nie wątpi, że w ciągu kilku najbliższych numerów odrobi załagości i wynagrodzi straty czytelnikom bez powyższych „środków tymczasowych”.

TEATR, MUZYKA I SZTUKA.

— **Benefis A. Kliszewskiego w „Lutni”.** Dramat Jasińczyka „Lena” ukaże się po raz pierwszy na scenie „Lutni” na benefis reżysera sekcji lit.-dramatycznej p. A. Kliszewskiego.

Utwór ten ujęty w piękną formę literacką, a głęboki myślą poetyką — zalicza się do wybitniejszych w literaturze dramatycznej polskiej.

Zarówno interesująca treść sztuki, jak i uznanie dla pracy artystycznej beneficjanta — bezwzględnie ściągają w sobotę 22 marca (4 kwietnia) liczną publiczność.

Prócz p. Kliszewskiego w benefisie przedstawieniu biorą udział wybitne sily zespołu dramatycznego: pp. Knoblauch (Lena), Niziolowski (Janek), Olasek (Kłosa), Smiałowski (ksiądz), Prawdzic (Zbrodowski), Lisiewicz (Kolkiewicz) i inni. Bilety do nabycia w kancelarji „Lutni” codziennie 7 — 9 wiecz.

— **Lucjan Rydel w Wilnie.** Znakomity poeta i dramaturg polski Lucjan Rydel przybywa do Wilna zaproszony przez „Lutnię” wileńską dla wygłoszenia dwóch odczytów, które się odbędą w gmachu teatru polskiego na Pohulance. W niedzielę 23 marca (5 kwietnia) Rydel mówić będzie o „Czasach i ludziach odrodzenia na dworze wawelskim”.

W interesującym swem przemówieniu prelegent poruszy epokę renesansu polskiego, epokę przemawiającą językiem Kochanowskiego, Górnickiego i Skargi, o rytmie epizywnym i potężnym, jak dźwięki wawelskiego dzwonu.

We wtorek 25 marca (7 kwietnia) odbędzie się drugi odczyt Rydla o „Rodowodzie imci pana Zagłoby”.

Na treść tego drugiego odczytu składa się nie tylko dobitna charakterystyka tego popularnego typu krotkochwilnego ryercza — samochwała, lecz i wiele interesujące przedstawienie całego szeregu postaci pokrewnych panu Zagłobie.

Odczyt Rydla wywołał niezwykle zainteresowanie wśród społeczeństwa polskiego.

Bilety nabywać można w kancelarji „Lutni” codziennie 7 — 9 wiecz. Członkowie „Lutni” korzystają z ustępstw 30 proc. od ceny biletów. Ceny na odczyty — zmienne.

— **Wystawa obrazów.** W pierwszych dniach maja zostanie otwarta w Wilnie wystawa obrazów i rzezb. Organizują ją p. Feliks Rychling, właściciel salonu Artystycznego w Warszawie i art.-mal. Stanisław Jarocki.

SPRAWY MIEJSKIE.

— **Zawieszenie uchwały.** Rada miejska, jak wiadomo, odmówiła asygnowania subsydjum na budowę sanatorium w Jalcie dla członków policji. Gubernator wstrzymał wykonanie uchwały i skierował sprawę na rozpatrzenie do komisji gubernialnej dla spraw miejskich.

ODCZYTY I WYDAWNICTWA.

— **Odczyty ludowe** z dziedziny higieny, zorganizowane przez Zarząd miejski, uległy przerwie od cza-

su świąt Bożego Narodzenia. Na najbliższym posiedzeniu Rady lekarzy wespół z zaproszonymi prelegentami będzie omawiana sprawa dalszego prowadzenia rozpoczętej pracy.

SADY.

— **Zapy.** Wileński sąd okręgowy zatwierdził testament zmarłej w listopadzie 1913 r. s. p. Adeli z Szyrynow hrabiny Michałowej Broel-Platerowej z Wilna. Między innymi zapisami zmarła legowała wileńskiemu Towarzystwu dobroczynności 10,000 rb. w gotówce, Przynikowi dla nieuleczalnych chorych w Wilnie i na Dom Serca Jezusowego w Wilnie — 2000 rb. w listach zastawnych w banku Ziemskiego oraz warszawskiemu Towarzystwu Zachęty Sztuk Pięknych — portrety królów Zygmunta III i Władysława IV nieznanymi malarzów włoskich, portret Stanisława Augusta pendzla Bacciarellego i obraz Majeranowskiego.

— **Sprawa Walerjana Larionowa,** który przed miesiącem swem nietaktownym zachowaniem się ubliżył instytucji publicznej w osobie Tow. Kred. m. Wilna oparła się o kratki sądowe i w ubiegłym tygodniu sędzia pokoju IV rewiru skazał krewnego Walerjana syna Mikołaja Larionowa na miesiąc aresztu z zamianą na grzywnę w kwocie 50 rb.

Z ŻYCIA LITEWSKIEGO.

— **Pan Gabrys.** Niedawno na tem miejscu przytoczyliśmy wyjątek z korespondencji londyńskiej w „Viltis”, opiewający pogrom polaków na „konferencji narodów” w Londynie. Pogromca miał być p. Gabrys, zawiązujący się z Europą, poznana cała „nikczemność” postępowania polaków z litwinami. Według słów korespondenta „Viltis”, wszystkie „narody”, obecne na „konferencji” przychyliły się do opinii p. Gabrysa i polakom udzieliły nagany.

Zastrzeżliśmy się wówczas co do prawdziwości słów „Viltis”. I mieliśmy rację, bo oto p. M. Dąbrowski na szpaltach „Gońca” warszawskiego w zupełności wyjaśnił i nieudatny występ p. Gabrysa i kłamstwo „Viltis”.

Owa „konferencja narodów” — pisze M. Dąbrowski — nazywa się „Nationalities and Subject Races Committee” (Komitet podbitych ras i narodowości), który raz do roku urządza specjalne posiedzenia, poświęcone polityce państw w stosunku do podbitych ludów. Na porządku dziennym posiedzeń z 16 i 17 lutego r. b. stały następujące punkty: 1) Prawo prawa w Indiach i w Egipcie; 2) Wpływ Rosji na politykę angielską; 3) Stosunki prasy w koloniach angielskich.

Rofert w sprawie Polski i Persji wygłosił Mr. S. H. Svinny. Wywijał się on ze swego zadania w zastępstwo p. K. Maleckiej wyśmiewając.

P. Gabrys ani słówkiem nie potrafił o właściwy temat, a z uporem identyfikował sprawę litewską z przesładowaniami ze strony polaków. Sens tych wywodów był taki, iż, mając jakoby zupełną wolność narodową w Wilnie i na całej Litwie, polacy korzystają z niej, by polonizować litwinów, jak we Lwowie polonizują rusinów. Poparł go p. Fedorczuk — rusin. Obecny przy tem p. M. Dąbrowski zarzucił tym panom kłamstwo, i nie wadził w żadne dyskusje, rozdał wśród obecnych 50 egzemplarzy znanego memoriału.

Skutek tego był taki, że p. Gabrys, którego sprawki w Paryżu, jak i p. Fedorczuka, znaną są dostatecznie, został przez komitet urządzający konferencję pociągnięty do odpowiedzialności za nieuczciwe oszczerstwa, których się dopuścił, nieprawie przemawiając na temat absolutnie nie wspólnego z białorusinami i litwinami nie mający.

Trzy czwarte uczestników konferencji składało się z hindusów i egipcjan, a wogóle liczba zebranych na „konferencji narodów” nie przekraczała 100 osób.

Tak się ma w rzeczywistości „tryumf” p. Gabrysa.

ROZNE.

— **Choroby zakaźne.** W tyg. ubiegłym od d. 12 do 19 b. m. st. st. było w mieście wypadków zapadnięć na szkarlatynę 25 (licząc wypadków wraza), na dyfteryę 13, na tyfus brzusny 4, na różę 7 i na dżenteryę 2.

WYPADKI.

— **Kradzieże.** Dnia 18 marca w d. Nr. 6 przy ul. Portowej z mieszkania dra Walickiego skradziono biżuterję na sumę 640 rb. Złodzieje przedostali się przez kłumnie za pomocą dobranego klucza.

Tegoż dnia w d. Nr. 9 przy zauł. Bobrujskim okradziono mieszkankę Heleny Rodziewiczowej i w d. Nr. 5 przy ul. i Słomianka — mieszkankę Rozalii Mokrzeckiej.

— **Osustwo.** Dnia 17 marca do sklepu z towarami galanteryjnymi Katarzyny Lesketowej w d. Nr. 6 przy ul. Portowej przybyła jakaś kobieta niby w celach poczynienia zakupów. Istotnie wybrała trochę bielizny i z córką właścicielki sklepu udala się do swego mieszkania, gdzie rzekomo miała zapłacić należność. Po drodze zabrała od dziewczynki 17 rb. z kopiejkami, które ta miała przy sobie dla wydania reszty 25 rb. i żądała Policja poszukuje ponęglonej oszki.

— **Pogotowie ratunkowe** w dniu wczorajszym było czynne w 14 wypadkach, z tego 3 wyjazd do miasto i 11 opatrunków na stacji Pogotowia.

Przyjechali do Wilna:

(Hotel St. Georges): ob. Henryk Skirmunt, ob. Władysław Ciecchanowicz, ob. Stanisław Gutowski, ob. Hieronim ks. Drucki-Lubecki, ob. Czesław Jelski, ob. Edmund Świętozwecki, ob. Jacek Zdzisławski, szamb. dworu Sergejusz Filipow, ob. Maria Baława.

(Hotel d'Italie): ob. Michał Rozalewicz, ob. Jan Sadowski, kap. Aleksander Popow, ob. Mikołaj Wójciszewski, ob. Michał Trofimow, dr. Bohdan Niewiadomski, ob. Włodzimierz Erdman, ob. Stanisław Wolbek, ob. Aleksander Kutylowski-Sokół, ob. Michał Strokowski, ob. Jan Chojnowski, ob. Marja Korsakowa.

(Hotel Sokolowski): ob. Roman Zakrzewski, ob. Ludwik Cybulski, ob. Stanisław Podbereski, ob. Gustaw Tarajewicz, ob. Aleksander Wolski.

PROWINCJA.

MIŃSK.

— **Θ Z T-wa Rolniczego.** Dwudniowe obrady członków T-wa Roln. mińskiego zostały zakończone. Dzień drugi poświęcony został sprawozdaniom sekcji i oddziałów powiatowych. W końcu sekretarz T-wa p. Stanisław Zaniewski zdał sprawę z ogólnej działalności T-wa.

— **Θ (z) Wystawa rolnicza - hodowlana** odbędzie się w roku bieżącym później nieco, niż w zeszłym, a mianowicie w dniach 29, 30, 31 maja i 1 czerwca (11, 12, 13 i 14 czerwca). Sama wystawa trwać będzie tylko 3 dni, gdyż w dniu 29 (11 czerwca) odbędzie się ekspertyza, tak, że otwarcie dla szerszej publiczności nastąpi już po ogłoszeniu rezultatów ekspertyzy i nagród.

— **Θ (P.). Serwituty.** Pod przewodnictwem gubernatora odbyła się narada w sprawie skasowania serwitutów pastwiskowych i leśnych. Uczestniczyli w niej przybyli z Petersburga urzędnicy wydziału urządzeń rolnych, działacze ziemskie, delegaci gmin włościańskich, właściciele dóbr; razem przeszło 70 osób. Wynikiem narady jest uchwała dokonania na przestrzeni całej gubernji badań wydajności pokarmowej pastwisk i lasów. Badania rozpoczną się w dn. 20 marca (2 kwietnia) i mają być skończone przed dniem 10 (23) maja.

— **Kowno.** Proseni jesteśmy o zaznaczenie, że otwartą tu została filja redakcji miesięcznika młodzieży „Pobudka”. Mieści się ona u p. Stanisława Mitkiewicza, póm. adw. przys., ul. Iwanowska 1 miesz. 6.

— **Wilkomierz.** We wsi Dowiaciach, gminie olokiej wykryto „tajną szkołę” litewską, w której dzieci nieżyły się pacierzy i czytali po litewsku. Rodzice włościańscy Urszula Rumszka, Marianna Brażunas, Jan Pankstas i Antoni Bublisi w trybie administracyjnym zostali skazani przez władzę gubernjalną na zapłacenie po 50 rb. kary.

— **Wilkomierz (kor. wl.).** Od dwóch tygodni prosperuje w naszym mieście spółkowi sklep spożywczy p. n. „Zgoda”.

Dotychczas liczy 50 członków z udziałem od 5 rb. Sklep posiada dość obszerny lokal i jak dotąd nieźle zapożyczony w niezbędne artykuły. Pewien sceptycyzm co do racji bytu podobnego sklepu, wypowiedziany przez niektóre osoby, które widzą w jego założeniu niepotrzebną konkurencję istniejącej już od dawna w naszym mieście wiekszej firmie chlebożeniarskiej, da się łatwo obalić, jeżeli przemyślimy pod uwagę okoliczność, że zapotrzebowania na towary kolonialne są znaczne i kilka podobnych sklepów żydowskich dotąd prowadziły swój handel nie narzucając.

Smutnem jest tylko, że wspierają i wspiera te firmy niemają okolicznych ziemian, negujących dobrą zasadę „swój do swego”. Nie wiec dziwnego, że gdy w innym mieście otwarcie podobnego sklepu spotyka szersze uznanie, u nas starają się dojrzeć rzekomą konkurencję.

Niedawno ujęto w Wilkomierzu pewną handlerek żywym towarem, która miała rozwinąć swą działalność na szerszą skalę i pod pozorom wyszukania dobrego miejsca miała wywieźć kilka kalwińskich dzwoneczków.

Przed kilku dniami w mieście naszym miał miejsce wybrzyk chuligański. W nocy zerwano na ulicy Dymeburskiej szklaneczkę pocztową z listami, oraz rozbito witrzynę z fotografiami. Skrzynek obalono na szczęście z całą zawartością w ręce Świętej. Wogóle daje się odczuwać u nas brak posterunków policyjnych, na co Zarząd miejski powinienby zwrócić swą uwagę. Zwłaszcza brak posterunków w bożych ulicach miasta, tamteych w ciemnościach. rad.

— **Rosienie.** Rada miejska rozważywszy projekt inż. Jana Bernatowicza budowy linii kolejowej z Lipawy przez Rosienie, Kowno i Orany do Łidy, lub z Lipawy przez Rosienie i Marjampol do Grodna, uznała go za niewożny dla Rosieni. Postanowiła też porozumieć się w tej sprawie z inż. Bernatowiczem i innymi osobami tubież instytucjami oraz mieć nadzieję, by przy urzeczywistnieniu projektu tego Rosienie nie zostały pominięte.

— **Witebsk (kor. wl.).** W d. 2 (15) b. m. odbyło się walne zgromadzenie T-wa Wzajemn. Kredytu ziemian gub. witebskiej.

Według sprawozdania z działalności T-wa w r. 1913-ty posiadało ono 631 członków i rozporządzało kapitałem obrótowym w sumie 176,737 rb. 50 kop. Obrót wyniósł 65,888,408 rb. 24 kop.; przyjęto do dyskonta wksli na sumę 2,405,947 rb. 52 kop.; wydano pożyczek na zastaw nieruchomości i towarów na 2,422,564 rb. 33 kop.; przyjęto na rachunek bieżący 2,889,010 rb. 67 kop. Dochód czysty wyniósł 24,394 rb. 91 kop.

Rada w swem sprawozdaniu zaznaczyła, że w r. 1913 w życie T-wa należy do najrozsądniejszych. Spłaciło ono w tym roku ostatkość 21,265 rb. 36 kop. dawnych, z przed siedmiu lat pozostałych, stopniowo spłacanych długów. Od lat pięciu T-wa rozwija się coraz pomysłniej. Bywały lata, w których członkowie żadnej dywidendy nie otrzymywali, w tym zaś roku T-wa do członkom dywidendy 9 proc., od dyskonta wksli i specjalnych rachunków zmniejszyło procent z 8 na 7 i pół i 7 proc., zwiększyło pensję pracownikom.

Po odliczeniu z dochodu czystego 9 proc. dywidendy, 10 proc. doliczono do kapitału zapasowego, 5 proc. przeznaczono pracownikom Banku, 5 proc. miejscowemu T-wu Rolniczemu, 3,157 rb. 45 kop. po długich debatach, na wniosek Zarządu, postanowiono dać pracownikom Banku, jako gratyfikację. Pozostałe zaś 1,108 rb. wliczyć do kapitału rezerwowego.

— **Preliminarz wydatków na r. 1914** zatwierdzono w wysokości 39,447 rb. Na wniosek Zarządu i Rady walne zgromadzenie zmieniło niektóre paragrafy ustawy.

Na dyrektora Zarządu wybrano ponownie p. Druhwinę, na deputatów do Rady ponownie pp. P. Kossowa i Szukski, na członków do komisji rewizyjnej pp. M. Niedźwieckiego i K. Rożnowskiego ponownie i p. F. Kossowa po raz pierwszy. W. M.

— **Wypuknięcie wodociągów.** (P.) Kijowska rada miejska postanowiła wykupić przedsiębiorstwo wodociągowe za 3,500,000 rb.

— **Nowa gubernja.** W ministerjum spraw wewnętrznych poruszono kwestję utworzenia w „Kraju południowo-wschodnim” nowej gubernji z części gubernji podolskiej i kijowskiej. Stolicą projektowanej — zresztą już od dość dawna — gubernji ma być m. Humani.

— **Biskup woliński Antonjusz i cerkiew galicyjskie.** „Birz. Wiedom.” donosi, iż biskup woliński Antonjusz będzie mianowany metropolitą Antypasem. Znamienicie zwiazku „Dwugławy Oriol”. W związku z ostatnimi ekscessami chuligańskimi niektórych członków stowarzyszenia rosyjskiej młodzieży patryjstycznej p. n. „Dwugławy Oriol” oraz systematycznie uprawianą przez ów zwiazek agitacją mającą na celu wzniecenie waśni narodosłowicych, według pogłosek wśród wyższej administracji kijowskiej powstała myśl skasowania wspomnianego zwiazku wraz ze wszystkimi utrzymywaniem przezeń instytucjami.

— **Następca kard. Koppa.** „Breslauer Ztg.” donosi, że prawdopodobnym następcą zmarłego kardynała Koppa będzie biskup Bertram z Hildesheim, jako profesowany przez rząd pruski.

— **Ukrainy i kadeci.** Do Petersburga przybył profesor uniwersytetu lwowskiego Hruszewski i odbył naradę z przedstawicielami kadetów, Miłukowem. Prof. Hruszewski przyjechał w celu zapropionowania kadetom odbycia konferencji dla zajęcia stanowiska wobec ukraińców.

— **Następstwa strasznej burzy.** (P.) Agencja Petersburska donosi, że oficjalnie skonstatowano, iż burza, która szalała dn. 28 lutego (13 marca) w okręgu sąskim spowodowała strat około pół miliona rubli, w rostowskim przeszło pół miliona, osieroconych zostało 50 dzieci, zniszczonych i uszkodzonych 100 domów, zginęło 250 sztuk bydła. W Kagalniku uszkodzonych zostało przeszło 390 domów, zginęło 21 osób. W Kaczejewi zginęło 12 osób, a zburzonych zostało 100 domów, w Golowatem zburzonych jest 45 domów, a z posród ludzi zginęło dwóch. W miejscowości Zajma zburzonych jest 96 domów, a utonęło 17 osób. W Kruglem zburzonych zostało 23 domy, a zginęło 6 osób.

— **Walka z pijanstwem.** Zarządzający ministerjum skarbu wydał okólnik do zarządzających okręgów odcyzy w sprawie urzeczywistnienia zadań powierzonych ministerjum skarbu przez reskrypt Najwyższy z dnia 30 stycznia. Bank zarząca, iż reskrypt w szeregu innych zadań nie cierpiących zwłoki polecił ministerjum skarbu wzięci bezpośrednio nad szerzeniem wśród ludności trzeźwości, jako koniecznej podstawy do rozwoju sił duchowych narodu i powodzenia w jego pracy produkcyjnej.

Nie należy się obawiać, że wskutek szerzenia się trzeźwości zmniejsza się dochody zjadu ze sprzedaży trunków. Bank jest mocno przeświadczony, że zaoferowane na trunkach zasoby ludowe zostaną w obrocie życia pracowitego, wytworzą nowe wartości i otworzą inne, zupełnie pewne źródła dla zaspokojenia rosnących wciąż wydatków państwowych. Bez zwłoki przystąpić należy do urzeczywistnienia tego trudnego i złożonego zadania. Komunikat zaleca nader żywe traktowanie próśb gmin wiejskich o zamknięcie lub niedopuszczenie handlu trunkami wyskokowymi drogą nie odwołanego uwzględniania zapadłych w tym względzie uchwał gminnych. W sprawie uporządkowania handlu trunkami wyskokowymi i ochrony trzeźwości największą szkodę przynosi wyszynk tajny i tajne pełnienie wódki. Należy wzięty wszystkie sily w kierunku zapobieżenia temu już we wszelkich możliwych przejawach jego.

— **Nowy program budowy aparatów lotniczych.** Ministerjum wojny opracowało nowy program budowy aparatów lotniczych. Postanowiono zamówić 326 aeroplanów zwykłego typu oraz 30 aeroplanów typu „Hja. Munro-micz”. Z liczących 100 budów zamówionych przez Sikorskiego; pozostałe zaś — systemem Farmana, Daperdussina, Morana, Voisima i po dwa aeroplany nowo typu systemów: niemieckiego — Rumplera, angielskiego — Sauticha i rosyjskiego — porucznika Kowalewca. Prócz tego zamówiono 2 balony sterowe we Francji i jeden w Rosji. Nowy program lotniczy ma być urzeczywistniony w jesieni b. roku.

— **Katastrofa.** (P.) W pobliżu osady górniczej Tebel na Kaukazie śnieżną lawina zaszalała czterech robotników. 6-ciu robotników walczą ze śnieżnicą.

— **Pożar.** W składzie obrazów kinematograficznych Chandenkowa powstał pożar wskutek eksplozji film. W ogniu zgorzeli inżynier-elektrotechnik Bessing i mechanik Petrykowski; dwaj oficjaliści ulegli dotkliwemu oparzeniom. Straty znaczne.

— **Na obczyźnie.** Napaść niemiecka. W miejscowości Bran pod Jena robotnicy niemiecy napaśli na gromadkę polskich „obczyznów” i pocieli ich bicie butelkami, kulami, krzesłami, i tak, że napaść miała miejsce w szpitalu podmiejskiej Policji zaczęli się bronić, wówczas właściciel szpitala przyniósł z mieszkaniem dubeltówkę, z której dał kilkanaście strzałów do polaków. Słutki tej strzelaniny były dla polaków fatalne. Je-

— **Wypuknięcie wodociągów.** (P.) Kijowska rada miejska postanowiła wykupić przedsiębiorstwo wodociągowe za 3,500,000 rb.

— **Nowa gubernja.** W ministerjum spraw wewnętrznych poruszono kwestję utworzenia w „Kraju południowo-wschodnim” nowej gubernji z części gubernji podolskiej i kijowskiej. Stolicą projektowanej — zresztą już od dość dawna — gubernji ma być m. Humani.

den z nich został zabity, drugi dogorywa, w szpitalu zaś kilkunastu jest leżących rannych. Przybyła na miejsce wypadku policja nie aresztowała ani jednego niemieca, zakuwając natomiast w kajdany wszystkich polaków. Dopiero po 8 dniach aresztowano właściciela owego restauracji, który strzelał do polaków.

Echa zajął w kościele. W Moabowie odbyło się w zeszłą niedzielę w kościele św. Pawła polskie nabożeństwo z udziałem około 2,000 polaków. Msze św. odprawił o. Stanisław. Podczas mszy lud zbierał się śpiewać polskie pieśni. O. Stanisław odczytał tylko ewangelję. Kościół płnawo około 15 policjantów z rewolwerami. Spokoju jednak nie zakłócono.

Smiertelny pojedynek. W Bruck nad Murum odbył się w 12 dniach pojedynek na pistolety pomiędzy p. Zygmunt Karpińskim, słuchaczem akademii górniczej w Leoben, a p. Kazimierzem Wicherkiem. P. Karpiński wyszedł z pojedyunku z ciężką raną w głowie. Przewiezony do szpitala w Leoben zmarł nazajutrz. Pojedynek odbył się wskutek nieporozumienia przy wrzucie karty.

Pomoc dla wilanów. Dnia 16 (29) marca w lokalu kursów p. J. Stanisławskiego odbyło się zebranie członków Towarzystwa zapomogi rodakom wileńskim. Na tem zebraniu zostało zatwierdzone sprawozdanie za 1913 rok i odbyły się wybory na następnego 3-lecie członków komitetu i komisji rewizyjnej.

Do składu komitetu weszli: prezes p. J. Stanisławski, wiceprezes p. M. Steciewicz, skarbnik p. H. Kierbach, członek p. B. Grzymala, M. Pietrow, A. Tomaszewicz, H. Symonowicz, W. Gudancie i p. n. E. Kierbach. Do składu komisji rewizyjnej: p. A. Golowcz, p. n. T. Abramowa, p. n. S. Grzymala i p. n. M. Kończus. Komitet towarzystwa mieści się przy ul. Wiedeńskiej Nr. 10 m. 2 i jest czynny w dni świąteczne.

PARLAMENT.

POSIEDZENIA DUMY PAŃSTWOWEJ.

W d. 11 (24) bm. obradowano nad projektem do prawa o domach zarobkowych. Rząd proponował, by środki na budowę i utrzymanie tych domów, mających być poważnym środkiem przeciwko próżniactwu, wliczono do budżetu państwa.

W d. 12 (25) bm. obradowano nad interpelacją w sprawie zajęć nad Leną.

Minister handlu wyjaśnił, iż rzeczywiście ciężkie warunki bytu w kopalniach leńskich wytworzyły podatny grunt do bezrobocia na tle ekonomicznym. Rząd starał się wpłynąć na administrację kopalni o polepszenie warunków. Administracja kopalni zasługuje na potępienie, ale niema zasady występować przeciwko niej na drogę karną.

Wiceminister spraw wewn., Zolotarew, oświadczył, że strejk ekonomiczny następnie przybrał charakter inny. Treszczoncy oddany został pod sąd, ale zarządzenia jego w znacznej mierze dają się uмотywować jako konieczność. Mańkow, Bojarińow i Malinowski bronili słuszności interpelacji.

W dniu 14 (27) bm. obradowano w dalszym ciągu nad poszczególnymi artykułami projektu o domach zarobkowych. Następnie odrzucono interpelację z powodu nielegalnego zachowania się policji na pogrzebie dziennikarza Kranichfelda. Wreszcie obradowano nad interpelacją z powodu zatrucia gazami robotników w fabryce „Prowodnik” w Rydze. Interpelacja przyjęta.

Posiedzenie z d. 18 (31) bm. Referent Fotiński odczytał referat komisji rolniczo-gospodarczej, która uznała otwarcie wyższej szkoły rolniczej za pożądane.

Wicedyrektor depart. urzędzeń rolnych, hr. Ignatjew, oświadczył, iż rząd gotów projekt popiera.

Itezas zaproponował otwarcie rzeczonego instytutu w Wilnie. Obawy przed polonizacją są płonne, raczej należy się obawiać ciemnoty ludności niż zawładnięcia tą szkołą przez odrębną grupę. Raczkowski i Łoskiej projekt powyższy popierali. Czychaczew zaznaczył, że to nie poprawka lecz nowy projekt. Rodzić ucieknął dowodził, że tworząc wyższą uczelnię należy mieć siły profesorskie i należy zwrócić Rosji uczonych, którzy zostali wypchnięci z uniwersytetu rosyjskiego. (Słowa powyższe wywołały silne wzburzenie w prawicy). Zamyślowski zaś za niefortne zachowanie się niejednokrotnie 161 głosami przeciwko 96 został wydalony na dwa posiedzenia.

Projekt utworzenia instytutu agronomicznego w Mińsku uznany został za pożądany przez większość wszystkich przeciwko kilku głosom skrajnej lewicy.

Następnie Bardyż wniósł, aby zwrócić się do rządu o pomoc dla ofiar huraganu na południu Rosji.

Z kolei obradowano nad interpelacją z powodu masowego zatrucia w fabryce T-wa „Prowodnik” w Rydze. Litwinow objaśnia, iż istotnie miał miejsce szereg zatruc w kalosowym oddziale T-wa „Prowodnik”, ale zapadnięcia choroby nie zdarzyły się w innych fabrykach, tabacznym. Doktorzy skonstruowali, że są to znane objawy epidemiczne na tle histerycznym, bo zdarzyły się tylko między kobietami.

W d. 19 bm. (1 kwietnia) przewodniczył Rodzianko. Na porządku

dziennym obrady nad wyjaśnieniami rządu w sprawie o zajęcia w kopalniach leńskich w 1912 r.

Kierenski wskazuje niezgodność wyjaśnień ministrów handlu i spraw wewn., oraz na zasadzie własnych informacji oświadcza, że bezrobocie miało charakter pokojowy, że politycy zesłani właśnie byli za przerwaniem bezrobocia. Wyjaśnienia wiceministra spraw wewn. są wyzywaniem opinii publicznej.

Markow II wykazuje, że kopalnie leńskie oddane były szczerze żydów z Herkiem Ginzburgiem na czele. Fabryczny inspektor Tulczyński i sędzia Chitun to mechesy. Oprócz Treszczenkowa wszyscy w tej sprawie żydzi. Winni zajął są agitatorowie. Mówca proponuje odrzucić interpelację.

Min. handlu w odpowiedzi Kierenskiemu twierdzi, że największą krzywdę czynią sprawie robotniczej jej niepopolani rzecznicy. Władze miały na celu, aby po wypadkach stanąć w obronie praw robotników.

Muranow w imieniu soc-dem. wnosi formułę uznania objaśnień rządu za niezadawalające. Całą odpowiedzialność za wypadki leńskie należy włożyć na system odmawiający robotnikom prawa do samodzielności, co wytworza niedowierzanie względem rządu.

Czchenkił zapytuje, dlaczego rząd nie ogłasza dokumentów rewizji senatora Manuchina. Kraj i robotnicy znają istotnych winowajców zajął leńskich.

Następne posiedzenie w piątek.

Posiedzenie Rady państwa z dn. 14 (27) bm. W liczbie 15 projektów uchwalono również projekt asygnowania środków na flotę napowietrzną. Następnie obradowano nad uporządkowaniem posiadania własności rolnej przez kozaków w gub. astrachańskiej.

Audjencja Rodzianki. (P.) Prezes Dumy państwowej, Rodzianko, miał szczęście przedstawić Jego Cesarskiej Mości najpóźniejszy referat o sprawach bieżących Dumy państwowej. Najwyższa audjencja trwała 1 godz. 15 minut i miała charakter wiele laskawy.

Interpelacje i prezes Rady ministrów. Do konwentu senjorów Dumy państwowej nadesłany został komunikat urzędowy sekretarza stanu Goremjina, głoszący, że prezes Rady ministrów nie uważa za możliwe udzielenie wyjaśnień na skierowane do niego interpelacje, ponieważ zgodnie z art. 33 ustawy o Dumie państwowej, ostatnia posiada prawo skierowywania interpelacji tylko do instytucji i osób, podlegających nadzorowi senatu, a prezes Rady ministrów, zarówno jak i Rada ministrów nadzorowi senatu nie podlegają. Konwent senjorów postanowił więc komunikat przyjąć do wiadomości.

Prawica a prezes Dumy. Na jednym z ostatnich posiedzeń Dumy państwowej prawica złożyła protest treści następującej: „W ostatnich czasach z mównicy niektórych posłów zaczęły wygłaszać zupełnie niedopuszczalne mowy treści występnej, pozwalające sobie wychwalać ustrój republikański i doradzając wprowadzenie go w Rosji. Mimo oburzającego charakteru tych mów nie wywołały one ze strony prezydium nawet uwagi. Wobec tak obojętnego zachowania się prezydium względem mów występnych trudno jest nawet dziwić się temu, że prezes Dumy wcale nie reagował na gwizdanie na posiedzeniu dn. 12 bież. m. pod adresem przedstawiciela rządu, chociaż wszyscy wiedzieli, że gwizdał Kierenski”.

„Frakcja prawicy—brzmia kołowo słowa protestu—uważa za swój obowiązek protestować przeciwko podobnej bezczynności prezydium”.

Z komisji wyznaniowej. (P.) Komisja w zwróconym przez Radę Państwa projekcie do prawa o przechodzeniu z jednego chrześcijańskiego wyznania na drugie odrzuciła projekt o zabronieniu żołnierzom przejścia na inne wyznanie i uchwała rezolucję, w myśl której od podania zawiadomienia o przejściu do faktu przejścia winno upłynąć 10 dni, termin ten jednak nie obowiązuje w razie choroby, odrzucono również obowiązek przekonywania. Dyskusję wywołała kwestja rejestracji przejść. Wybrano komisję w celu opracowania przepisów o rejestracji. Po tych uchwałach referent komisji Lwow rzekł się swego stanowiska, jak również wycofał się z komisji duch. O. Kolołowicz.

Z komisji wniosków. Referentami wniosków prawodawczych w sprawie niekaralności drukowania sprawozdań z Dumy i Rady państwa wybrany został Jęfremow, zaś w sprawie zmonopolizowania przez rząd ogłoszeń prywatnych — na wniosek opozycji — Puryjskiewicz.

Z komisji serwitutowej. Komisja serwitutowa, uzupełniona nowymi członkami mianowana na posiedzeniu onegdajszym wiceprezesem Dmitriem, referentem zaś na miejsce Łoszejka większością 15 przeciwko 10 gł. — Kryński.

Większość głosów postanowiono, iż referent będzie prowadził pracę Łoszejka, poczynając od artykułu 20.

Wynik uchwał dzisiejszych jest dla projektu pomyślny.

Następne posiedzenie komisji odbędzie się po świątkach Wielkiejnocy.

Cło na zboże w Finlandji. (P.) Komisja do spraw handlowych większością 14 głosów przeciwko 3 odrzuciła wniosek odesłania projektu prawa o cieniu zboża zagranicznego, przy-

wołonego do Finlandji, do opinii sejmiku finlandzkiego. Komisja projekt ten przyjęła w redakcji rządowej.

Nowy referent budżetu. (P.) Referentem budżetu wybrany został poseł Rzewskij na miejsce Aleksiejewki, który od dłuższego czasu jest chory.

Z komisji morskiej. (P.) Na posiedzeniu zamkniętym rozpatrywano sekretny projekt do prawa o asygnowaniu środków na odskonalenie obrony państwowej.

P. Jan Kaczyński, dotychczasowy zarządzający hotelem Europejskim, objął zarząd hotelu „Paryskiego” w Mińsku litew. 15678

Przy dzisiejszym numerze „Kurjera Lit.” dołączamy dla prenumeratorów zamieszczonych listy zwrotne.

Ostatnie telegramy.

Otrzymane w nocy 19 bm. (1 kwiet.).

KARA ADMINISTRACYJNA. Lublin. (Wl.) Redaktora „Kurjera Codziennego” skazano administracyjnie na 300 rb. grzywny albo na dwa miesiące aresztu za artykuł w Nr. z d. 1 marca n. st. p. t. „Urządowa broszura o uwłaszczeniu włościan”.

ZAPIS REKODZIELNIKA. Kraków. (Wl.) Malarz pokojowy, Kanecki, zmarły w Krakowie, zapisał 40,000 koron, zarobionych pracą całego życia, na cele oświatowe.

POWODZIE W GALICJI. Lwów. (Wl.) Według dotychczasowych obliczeń, powódzie w Stanisławowie wyrządziły już straty miljonowe.

OKÓLNIK KONSYSTORSKI. Czerniowiec. (Wl.) Konsystorz grecko-wschodni rozesał okólnik, w którym poleca duchowieństwu zawiadania władze duchowe niezwłocznie, gdyby ohey duchowni chcieli w Galicji odprawiać nabożeństwa.

O INSTYTUT ROLNICZY W WILNIE. Petersburg. (Wl.) Posel Raczkowski, przemawiając na wtorowym posiedzeniu Dumy państwowej w imieniu Kola polskiego za założeniem instytutu rolniczego w Wilnie nie zaś w Mińsku, uzasadniał rzeczoną poglądem, że Wilno stanowi centrum kraju białorusko-litewskiego i że rada m. Wilna gotowa jest ofiarować na utworzenie instytutu znaczną sumę pieniężną i grunty.

ZNIŻKA DYSKONTA. Petersburg. (P.) Bank państwowy obniżył pół procentu od wszystkich operacji dyskontowych i pożyczkowych.

ECHA SPRAWY BEJLISA. Petersburg. (P.) Sąd okręgowy uniewinił redaktora „Bір. Wied.” Rozanowa, oskarżonego o potwarz przez autora książek o zabójstwach rytualnych Lutostańskiego w związku za sprawą Bejlisa.

AKADEMJA DUCHOWNA PRAW W WILNIE. Petersburg. (P.) Synod zatwierdził ustawę prawosławnej akademii duchownej w Wilnie i ustawę ogólno-akademicką.

ZNISZCZENIE BROSZURY. Moskwa. (P.) Izba sądowa postanowiła zniszczyć broszurę Lwa hr. Tolstoja p. t. „Nie mogę milczeć”.

Z ALBANII. Wiedeń. (P.) Do „Korresp. Bureau” donoszą z Durazzo, iż wreszcie o anarchji są nieprawdopodobne. Pomiędzy władzą a jego rządem istnieje zupełna harmonja. W południowych okręgach Albanji pojawiły się czety, na czele których stoją oficerowie greccy.

ZDROWIE OJCA SW. Rzym. (P.) Stan zdrowia Papieża zupełnie zadowolający. Ojciec św. przyjmował onegdaj setki osób.

MILITARYZACJA KOLEI. Rzym. (P.) „Tribuna” donosi, że inspektorowie kolejowy otrzymali instrukcje o militaryzacji kolei w razie bezrobocia funkcjonariuszy kolejowych.

SPRAWA ULSTERSKA. Londyn. (P.) Angielskie gazety opowiadają, że rządowi nie udało się porozumienia z rządem a opozycja. Na uspokojenie podrażnienia wpłynął Grey swą mową pojednawczą, wygłoszoną w Izbie gmin. Na razie zasada porozumienia jest wyłączenie Ulsteru z home-rule'u na okres sześcioletni z zobowiązaniem rządu, że parlament zostanie rozpuszczony, a nowe wybory dokonane zostaną po przeprowadzeniu billu o home-rule'u, odczuceniu Kościółla od państwa w Walji, zniiesieniu głosowania jednego wyborcy w kilku okręgach, przyczem rząd zobowiązuje się w razie powrócenia władzy przeprowadzić bill o ogólnej reorganizacji federacyjnej królestwa i wtedy Ulsterowi nadany zostanie tak jak w Szkocji i Walji oddzielny samorząd.

MEMORANDUM GREKÓW. Ateny. (P.) Metropolita grecki w Konstantynopolu, Amasius, wręczył przedstawicielom mocarstw memorandum, w którym domaga się dotrzymania danych grekom w Tracji (obecnie przesiadowanym przez turków) gwarancji.

Na szerokim świecie.

Aresztowanie oficerów rosyjskich. „Frank. Zig.” donosi z Konstantynopola, że aresztowano tam czterech oficerów rosyjskich w foryfikacjach nad Bostonem.

Ochrona macierzyństwa. W Paryżu otwarto w tych dniach jedenastą tak zw. kantonę dla matek.

Jest to instytucja osobliwa, a bardzo pożyteczna: zajmuje się wydawaniem zupełnie bezpłatnie i zupełnie bez formalności obiadów i wycieczki kobietom, mającym nadzieję potomstwa.

Ograniczenia niemieckie. Studenci politechniki w Brnie morawskim niemiecy powzięli uchwałę przeciw dopuszczaniu poddanych zagranicznych na politechnikę.

Zniesienie kurateli. Trybunał najwyższy w Wiedniu zniósł kuratelę nad znanym publicystą czeskim, redaktorem Howorka. Psychjatry uznali kuratelę tę, która zawieszona została na żądanie najbliższych krewnych Howorki, za zupełnie bezpodstawną i niesłuszną.

Aresztowanie sprawy zamachu. W Lizbonie aresztowano niejakiego Kaldosa Reina, który jest uważany za rosjanina i za sprawcę zamachu na biskupa w Dobreczynie.

Choroba cesarzowej. Zachorowała ciężko japońska cesarzowa wdowa. Katastrofa na morzu. W pobliżu Honolulu parowiec „Mery” nadawany materiałami wybuchowymi wyleciał w powietrze. Zginęło 52 ludzi załogi.

Zderzenie pociągów. W Berlinie zderzyły się dwa tramwaje elektryczne. Dwanaście osób zostało ciężko poranionych.

Kradzież dzieł sztuki. W Paryżu książkę rosyjski, E. Lwow, został okradziony z kosztownych dzieł sztuki. Wartość skradzionych przedmiotów ocenia on na 200,000 franków. Kradzieży dokonano w włamaniem.

Sprawa pani Caillaux. Proces przeciwko pani Caillaux rozpocznie się prawdopodobnie w drugiej połowie czerwca. Adwokat Labori czyni starania, ażeby oskarżenie brzmiało nie o morderstwo, lecz o zabójstwo lub zadanie rany, skutkiem której nastąpiła śmierć. Podobno starania te uwiecznione zostaną pomyślnym skutkiem.

Orkany. Donoszą pod datą 17 (30) marca z Paryża, że na północnych wybrzeżach Francji przeszły silny orkan, który spowodował wielkie straty na morzu. Wielu ludzi straciło życie. Mozela, Sekwana i Marna wylały zatapiając okolice. Z Biologru, że Sawa wylała, wyrządzając kolosalne spustoszenia. Komunikacja kolejowa przerwana. Z Nowego Jorku, że w stanach nowojorskim i ohiojskim wylały rzeki. Szereg miast pod wodą. Komunikacja telegraficzna i telefoniczna przerwane. Szkody dochodzą do milionów dolarów.

Choroby w armii francuskiej. Jak wykazały ostatnie obliczenia, na ogólną liczbę 648,000 żołnierzy francuskich, leży w lazaretach 150,000. Liczba ta jest wyższa w trójnasób od liczby chorych w roku ubiegłym.

Bezrobocie we Włoszech. We Włoszech zapowiadają się bezrobocie powszechne kolejarzy na tle ekonomicznym.

Telefon bez drutu. Z wieży Eiffa dokonano po raz pierwszy próby z telefonem bez drutu między Paryżem i Brukselą. Słychać było zupełnie wyraźnie śpiew i akompanjament.

Podczas wyścigów. W Londynie podczas tradycyjnych wyścigów wioślarskich załamał się pomost ułożony na barce. 165 osób spadło na dno barki, zaś kilka do rzeki. Czternastu widzów odniosło ciężkie obrażenia.

Na kanale. W Kilonji przy budowie Sluz w kanale cesarza Wilhelma wydarzyła się katastrofa. Pięciu robotników jest zabitych a kilkunastu rannych.

Katastrofa samojazdowa. Z Lugano donoszą: Na stoku góry pod Cenero w Alpach lugańskich spadł ze znacznej wysokości samojazd z 6 pasażerami, z tych 2 poniosło śmierć na miejscu, reszta ciężko poraniona.

Bezrobocie. W obwodzie Yorkshire (Anglja) zastrejkowało 130 tys. górników. Zachodzi obawa, że o ile żądania ich nie zostaną wypełnione, liczba strejkujących wzrośnie do 350 tys.

Sufrazyści podpalcami. Spalili się w Irlandji dwór general- majora Mac Calmondeja. Na miejscu pożaru znaleziono proklamację sufrazyści. Straty wynoszą 15,000 funtów szterlingów.

Zapiski literackie.

WIEŚ ILUSTROWANA. Wyszł z druku marewcy zeszyt i zawiera między innymi: ciekawy artykuł Wacława Grubińskiego p. t. „Szełskspir po polsku”, wybrana nowela Hajoty „Wyżbrana godzina”, pouczająca pracę d-ra R. Rogowskiego o „Ptakach wędrownych” i artykuł o hodowli koni S. W. Wotowskiego p. t. „Remonty”. Całość z trójbarwną reprodukcją obrazu prof. Ignacego Piętkowskiego na okładce przedstawia się okazale.

„ZDROWIE ŻYCIE” w świeżo wydany Nr. 3 przynosi nową wiankę ogładów i wskazań tak dla życia i zdrowia osobistego, jak dla zdrowia społecznego-narodowego. I tak dr. Miklaszewski z Warszawy omawia „Prostota jako warunek naszego odrodzenia fizycznego i moralnego”, dr. Brayer z Krakowa wyjaśnia „Co to jest przyrodolecnictwo”, M. Geniusz z Port-Said tłumaczy w przedpiśmie kolorystycznie opowiadaniu ze wschodu potęgę natchnionej sugestji w lezeniu chorób. Dr. Bandrowski ze Lwowa objaśnia pytanie „Ozy w wieku późniejszym można polepszyć zdrowie przez zastosowanie życia do praw przyrody”, o dopelnia dr. Tarnawski z Kosowa poglądomi Kanta na starość i uwagami Hufelanda, wreszcie Marja Broniewska ze Lwowa w artykule p. t. „Do was, matki i gospodynie domów polskich”, omawia ich odpowiedzialność za zdrowie i żywienie rodzin, podnosi konieczność reformy sztuki kuchennej na podstawie najnowszych wskazań biologji, chemji i żarznaznawstwa, do wysokości zasady podnoszącej różnoma celowości racjonalnego odżywiania w miejsce dotychczasowego zdawkowego empiryzmu.

Całości tego zajmującego numeru dopełniają wiadomości bieżące, cenne

wskazania i przepisy jarekiej szkoły gobowania, tudzież zestawienie tygodniowych obiadów higienicznych, wreszcie „Odpowiedzi na pytania” coraz liczniej nadsyłane ze wszystkich stron Polski, co najwymowniej świadczy o rosnącej pożyteczności tego pożytecznego wydawnictwa.

PRZEWODNIK BIBLIOGRAFICZNY. Wyszł z druku w zwiększonej objętości (za styczeń — luty) zeszyt miesięcznika krytyczno-informacyjnego p. t. „Przewodnik bibliograficzny” i zawiera szereg recenzji i sprawozdań pióra: A. Grzymala-Siedleckiego, P. Maczewska, Włodzimierza Dzwonkowskiego, Wl. Kłyszewskiego, Ignacego Baranowskiego, Ign. Chrzanowskiego, Z. Debickiego i t. d.

Na obfitą i urozmaiconą treść zeszytu złożyły się w dalszym ciągu: obszerna kronika z czasopiśmiennictwa i z literatury; interesująca rubryka „Ze świata książek”; obszerny dział p. t. „Polonica u obcych” z informacjami o wydawnictwach i artykułach czasopiśmiennictwa; „Wśród czasopism” (bibliografia wybitniejszych artykułów w wydawnictwach periodycznych polskich); początek dłuższego artykułu H. Orszyp. t. „Poradnik bibliograficzny”, zawierającego wskazówki o urządzeniu bibliotek, katalogowaniu książek itp.; wreszcie dokładna bibliografia wszystkich druków polskich, usystematyzowana według działów.

ŚWIAT SŁOWIAŃSKI. Zeszyt za luty i marzec zawiera: Likwidacja polska w Austrii p. Fr. K. Działalność towarzystw germanizacyjnych na Śląsku austriackim, p. F. Popiłka. Rumuńskie metamorfozy, p. T. Salwe. O nowym „nowym kursie” w Chorwacji, p. dr. J. Magierę. Memorjał czeskiego uniwersytetu o przedłożeniach ugodowych. Przegląd prasy słowiańskiej. Recenzje i sprawozdania. Kronika.

„SZTUKA”. Miesięcznik z dodatkiem dwutygodnika „Kronika artystyczna”. Warszawa — Kraków. (Red. w Warszawie ul. Moniuszki 4. Cena roczna z przes. 12 rb.).

Opóźniony z powodu strejku zebrów w Krakowie zeszyt styczniowy zawiera: Od Redakcji. Dr. Marcelli Nalecz-Dobrowolski. Madonny polskie, studjum ikonograficzne. Miecz. Karpowicz. Dramat na maskaradzie. (Nuty). Dante. Nowe życie w przekł. W. P. H. Sarskiego. Marjan Albinowski. Wstęp do badań estetycznych nad powieścią polską. Dr. Alf. Lauterbach. Zarys budowy myśli podług zasad artystycznych. Poezje J. Stiebara. Edw. Kozłowski. Słowo w Żywotostawia Marji. Wilh. Miński. Sztuka buddyzjska.

PAMIĘTNIK KÓŁKA ROLNIKÓW WSZECHNICY JAGIELLOŃSKIEJ. 1913. Kraków. Skład gł. w księg. G. Gebethnera i S-ki.

Sporo naszej młodzieży ziemianki kształci się na studjum rolniczym w Krakowie. Książka niniejsza daje możność zarznięcia w życie wewnętrzne „Kółka rolników”, w ich prace naukowe i referaty z ostatnich lat parę, i przekonania się w ten sposób, jak poważnie Kółko owo pojmuje obowiązki zawodowe i jak starannie się do niego przygotowuje.

OFIARY

złożone w Administracji „Kurjera Litewskiego”.

Na powołzian kaszubskich. J. Słowiańska 15 rb., Marsent 1 rb., Ludwika Godaczewska 1 rb.

Na nadzę wyjątkowa. K. Wilczewska 1 rb.

Dla chorego studenta IV kursu. K. Wilczewska 2 rb.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów. A. C. C. 5 rb., Jan Urbanowicz 3 rb., w szóstą rocznicę śmierci Jasia Sz. Jan Jasiński 5 rb., Henryk Jasiński 2 rb., zamiast desepy na ślub Wandy Wolkowickiej z Ignacym Budzianowskim Marja Downarowiczowa 1 rb., Janina Downarowiczowa 1 rb., Kornelja Pietkiewiczowa 1 rb., zamiast wieńca na grób s. p. Amelji z Kollajów Kijakowskiej Edmundo-wo Kollajów 5 rb., użeczenie III klasy gimnazjum Winogradowej pragnące użeczenie pamięci starszej swej koleżanki s. p. Jadwigi Sikorskiej uczennicy VI klasy składają 6 rb., K. N. 5 rb.

Na kupno maszyny dla wdowy z córka Z. N. J. P. 5 rb., Kazio Zdziechowski 5 rb., Staś Zdziechowski 1 rb., zamiast wieńca na grób s. p. Stefani z Polanowskiej Oskierzyny Oskierzowej z Wadowiec 25 rb., ku użeczeniu s. p. Marji z Długosz-Wyrzykowskiej Swirskiej R. i S. Swirsey 6 rb., Bujko 1 rb., M. K. 2 rb., Władysław Ostachiewicz 1 rb. 50 kop.

Na użeczenie im. ks. Czerniawskiego, Zamiast kwiatów na grób s. p. Stefani Oskierzyny Karolina Michałowa Maczyska 10 rb.

Na „Powsięgłość i Prace”, 6 procentów od sumy 353 rb. za 15-cie miesięcy pożyczonych od d-ra Bujalskiego Z. K. 26 rb. 43 kop.

Dla biednego P. K. Bezymienie 10 rb., N. N. 1 rb., Władzio Hryszkiewicz 2 rb., M. K. 1 rb.

Dla chorego studenta N. J. J. Słowiańska 5 rb., ku użeczeniu s. p. Antoniego Staniewicza S. S. 1 rb., ku użeczeniu s. p. Amelji z Kollajów Kijakowskiej A. W. Solimani 5 rb.

Na naukę języka polskiego. Ku użeczeniu s. p. Jadzi Sikorskiej Witalistwo Janowscy 2 rb., Bohdan Bujwid 5 rb., Jan Urbanowicz 4 rb., zamiast kwiatów na grób s. p. Edwarda Urbanowicza Rosicy 1 rb., W. R. 15 rb.

Na stypendjum im. dra Wojcieza. Stanisławostwo Ulatowscy 25 rb.

Na dom Sereja Jezusowego. Stefania Hacia 3 rb., zamiast lewiatów na grób s. p. Jadwigi Sikorskiej dr. Aleksander Jacuński 5 rb.

Na święcone dla biednych. Tadeusz Korwin-Kurkowska 2 rb.

Na T-wo Opieki nad dziećmi. Andżunia. Staś i Janusia z Mińska 2 rb.

Do uznania d-ra Noiszwskiego z powodu Jego jubileuszu Ludwika Godaczewska 2 rb.

Na kolonje letnie. Zamiast wieńca na grób s. p. Józefa Narbut-Hryszkiewiczowej Marja Górska 10 rb., dla ro- wieszczyk mniej szcześliwych bo zbawionych wsi Józio, Stach i Zosia 10 rb., w dniu imienin Józia Sidorowicza baboie J. B. S. 3 rb., Jan Urbanowicz 3 rb., ku użeczeniu s. p. Edwarda Urbanowicza Tadeuszostwo Bujnicy 3 rb., Józefa Jermolowicz z Nowogródka 1 rb., A. W. Solimani 2 rb., Wysocka 1 rb., ku użeczeniu s. p. Niuska Jaroszewicza Z. C. C. 3 rb., S. W. 3 rb., Stefania Ostachiewicz 3 rb., Bolesław Kulesiński z Dawaowa 1 rb.

Sprostowanie. W dziele ofiar w

Najważniejsze wiadomości.

Szczegóły w tekście.

Zakończony strejk drukarni polskiej w Wilnie (wiad. bież.).

Skup kolei Łódzkiej zdecydowany (z Królestwa).

W Galicji, Europie i Ameryce kłasi żywiłowie (z za kord. i na szer św.)

Duma wczoraj obradowała nad interpelacją o zajęcia leńskie (Parlam.).

Ważna uchwała komisji wyznaniowej (entref. i parl.).

Ohydna napaść niemieców na obiecy-sasów polskich (na obczyźnie).

W Berlinie katastrofa samochodowa (na szer. św.).

Jedna czwarta część armji francuskiej w lazaretach (na szer. św.).

We Włoszech zapowiadają wielkiego bezrobocia (na szer. św.).

Konwencja wojenna między Anglja i Francja (wiad. pol.).

Aresztowanie 4 oficerów rosyjskich w Konstantynopolu (na szer. św.).

Pod Honolulu eksplodował parowiec,

PIERWSZORZĘDNE WIRÓWKI SZWEDZKIE
ALFA LAWAL
i
DIABOLO 15438
POLEGA
ZYGMUNT NAGRODZKI
 WILNO, Zawalna 11.

Jeżeli nie żałujecie
 wydać tylko 15 kop.

to zaraz poszłojcie do składu aptecznego kupić próbną flakon ang. płynnego mydła „BAJ-SAMADRY”. Mydłem tym będziecie mogli wymyć głowę 1-2 razy, i tego wystarczy upewnić się, że ang. płynne siarczano-dziegielowe-ropowe mydło

„Sanagry“

nie jest reklamowym preparatem, a prawdziwym naukowo stwierdz. środkiem do mycia włosów: włosy stają się bardzo miękkie, łupież znika, korzenie wzmacniają się.

Główne składowe części mydła: siarka, ropa, dziegieć, styraks i ekstrakt. Baj. Duży flak. (wyst. na mies.) kosztuje 1 r. 20 k. Próbną 15 k. Sprzedaż w lepszych składach aptecznych.

Skład na Rosję: Petersburg, Kolomińska № 10.

Na nadchodzące święta nowootrzymano w uniwersalnym magazynie

Ch. Dyncesa i S^{KA}

Wielka 35. Tel. 17-33.

KAPELUSZE	OBUWIE
P. A. C. Habig	wszczęświatowo znanych fabryk
Wil. Pless	
BIELIZNA,	AMERYKAŃSKIE
	„Rum Over“
KRAWATY,	WIEDĘSKIE
	„A. Naider“
RĘKAWICZKI,	NIEMIECKIE
	„Herz“
PARASOLE,	
PAŁKI	i wielu innych fabryk warszawskich i petersburskich.
i t. d. i t. d.	

Fotograficzne Aparaty

nowych systemów, składane, do zdjęć momentalnych 9x12 rb. 12

POLEGA

J. & W. KASPRZYCKI

Warszawa, Nowy-Swiat 45.

Gennik bezpłatnie. 15693

Zarząd

Stuckiego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu

na zaszczyt zawiadomić W-ych Członków Towarzystwa, że zebranie odbędzie się 23-go marca st. st. o godz. 6 wiecz. w lokalu własnym.

16078

Zarząd.

Na nadchodzące święta Wielkiej Nocy na wzór lat zeszlorocznych polecamy wystawę w własnych piwnicach naturalne wina winogronowe kaukaskie w różnych gatunkach. Ceny bardzo umiarkowane. Spółdzielcom sklepom i składom win specjalny rabat. Nasze wina w butelkach wyróżniają różne warunki klimatyczne.

KAUKASKI SKŁAD WIN

A. MAMUŁOWA

Wilno 1) просп. Ś-to Jerski, wprost Banku Państwa, 2) ul. Niemiecka № 31, wejście z ulicy. 16386

UZDROWISKA i STACJA POHULANKA
 KLIMATYCZNA LEŚNA

Właśność hr. Jana PLATER-ZYBERGA.

Sezon od 1-go maja do 1 września. Miejscowość zupełnie zdrowa. Stary bór sosnowy (3000 dzies.) na wysok. brzoza Zach. Dźwiny, 7 wiorst od miasta Dźwiska. Komunikacja parostacją i Lodzią motorową. Kupa, Kefir. Świeżo zbudowany zakład wodolecznicy (przyniesio wysokiem ciśnieniu, miner., sosnowa, kwasowa, węgielno elektr., błotne, powietrzne kąpiele.) Luftbal systemu d-ra Lamana, 3 pensjonaty, od 2 rub. do 5 rub. 60 kop. z całonocnym utrzymaniem i opieką lekarską. Opłata za mieszkanie na doby do 30 maja i od 15 sierpnia za cenę o połowę mniejszą. Pierwsza konsultacja 3 ruble i 5 rub. Dla szukających odpoczynku pensjonat hotel, 105 oddzielnych willi od 3-10 pokoi, z całonocnym utrzymaniem, z kuchnią i stołowem naczyniem, od 150 do 600 rub. Przy każdej willi jest łazienka.

Park, kurhaus, teatr, muzyka, kąpiel rzeczne, Skating-Ring na świeżym powietrzu. Park i wszystkie drogi oświetlone elektrycznością. Lecznica kuletyczna przyw. docenta. Noisowskiego. Konsultant—profesorowie Ces. Wojen. Akad. Medycy. Po informacje zwracać się do administracji uzdrowiska: Liksna Wileńskiej gub., Pohulanka, albo w Petersburgu do zarządzającego lekarza uzdrowiskiem, prywat. docenta Ces. Wojen. Akad. S. D. Władyczko, Nizhegorodzka 10-B róg Niustadzkiej. 156

NEURASTENJA

cierpienia nerwowe, niemoc płciowa, neuralgia, zanik mleczu piersiowego, paraliż, choroby serca, uwiad starczy, wycieńczenie i kacheksja leczą się skutecznie Sperminą Poehla, czego dowodem są liczne w literaturze studia słynnych lekarzy świata całego.

Spermina Poehla jest jedyną prawdziwą, wszechstronnie zbadaną i wypróbowaną Sperminą, wskutek czego należy zwracać baczną uwagę na nazwę „SPERMINA POEHLA” i odrzucać wszelkie falsyfikaty, płyny i ekstrakty gruczołów nasiennych, jako bezwartościowe naśladownictwa, nie wspólnego tak pod względem składu, jak i działania ze Sperminą Poehla nie mając, a zawierające czystokroć szkodliwe dla zdrowia składniki.

Na żądanie wysyłamy bezpłatnie książkę „Lecznicze działanie Sperminy”; tym zaś, którzy interesują się organoterapią wogóle, wysyłamy za cztery 7-kopiejkowe marki świeżo wysłaną z druku książkę „Lecznicze siły organizmu”.

Sperminę Poehla dostać można wszędzie.

Profesor Dr. Poehl i S. wie. St. Petersburg.
 DOSTAWCY DWORU JEJÓ CESARSKIEJ MOŚCI.

5307

KTÓRY Z TYCH DWÓCH

KTóry z tych dwóch zażywa Pastylki Belloca? Niema wątpliwości ani na chwile. Ten pan z prawej strony — ma on wygląd bardzo dobry, nie cierpi na ból żołądka, trawi doskonale. Podczas gdy drugi... Co to za wygląd.

Użycie Pastylek Węglowych Belloca wystarczy do wyleczenia się w przeciągu kilku dni z bólu żołądka, chorób wewnętrznych, biegunki i t. p. dolegliwości zastożonych i uporczywych. Wywołuje przyjemne uczucie w żołądku, wytwarza apetyt, przyspiesza trawienie i usuwa obstrukcje. — Jest najlepszym środkiem przeciw odcieżalności żołądka po posiłku, przeciw migrenie, którą wywołuje złe trawienie, — przeciw kwasom żołądkowym, — odbliania i wszystkim doległościom nerwowym żołądka i wewnętrznych.

Pastylki Belloca. — Dozy: jedna albo dwie Pastylki po każdym posiłku i w razie wyczuwania bólu. Wystarczy włożyć Pastylkę do ust, rozpuścić i połknąć ze śliną. — Cena pudełka: 3. Sprzedaż we wszystkich aptekach.

Przebieg. — Osoby żyjące mogą zażywać Węgiel Belloca w proszku.

Sposób najprostsz — rozpuścić w szklance wody czystej albo z cukrem. — Doza: jedna albo dwie łyżki po posiłku. — Cena flakon: 1.

P. S. — Są naśladowstwa węgla Belloca, ale te nie działają wcale i nie leczą, dlatego, że są źle sproparowane. Ażoby uniknąć omyłki, należy uważać na etykiety, na której powinno być nazwisko Belloca i adres Laboratorium: Maison L. FRERE, 19, r. Jacob, Paris.

5444

MASZYNY OSTERLANDA

pozwalają 3 razy większą przestrzeń zasadzić ziemniakami bez zwiększenia ilości rąk roboczych. Najprostsz rachunek wykazuje

trzy ruble zysku na morgu.

Koszt maszyny zwraca się w pierwszym roku pracy. Budowa nie porównanie solidna.

Nawozy sztuczne wszelkich rodzajów, nawet wilgotne i zgrupione, wysiewa oszczędnie, szybko i tanio znakomity potrzaszac łańcuchowy

Nowa Westfalja

z siedzeniem, patentowanem odejmowanem dnem i dźwignią pedałow.

Dokładne opisy i cenniki bezpłatnie.

Maszyny Osterlanda i potrzaszac Nowa Westfalja wystawione są w hali przy ul. Miodowej № 4 w Warszawie, gdzie posiadamy

WYSTAWĘ MASZYN ROLNICZYCH

oraz w Składzie Wileńskiego Oddziału.

TOWARZYSTWO AKCYJNE

TADEUSZ KOWALSKI i A. TRYLSKI

WILNO, Ś-to Jerska 32. WARSZAWA, Miodowa 4.

Reprezentacja i skład na części powiatów Stuckiego i Nowogrudzkiego:

MARJAN BUŁHAK, majątek Grzybowski, poczta Kleck, gub. Mińska.

0493

BIURO PARCELACYJNE i LEŚNE

SPECJALISTY-LEŚNIKA

Józefa Łastowskiego

Wilno, просп. Ś-to Jerski, d. № 43 m. 3, telef. 14-69.

Parcelacja

Urzędzanie gospod. leśnych

SZACOWANIE lasów oraz wykonanie innych robót w zakresie leśnictwa wchodzących. Informacje od godz. 12 do 1 i od 5 do 6 w.

Dla dzieci, matek, rekonwalescentów, osób nerwowych i starców. Fosmoza zapewnia prawdziwy rozwój krwi, kecił i mięsni. Niezbędny pokarm dla dzieci w okresie ząbkowania i rośnięcia.

Liczne opinie Pp lekarzy i ordynatorów szpitali dołączają się do każdego pudełka. Dostać można wszędzie. Cena pudełka rb. 1. Skład główny T-wo I. B. Segal w Wilnie. 65056

Parfums de Luxe

Marguerite Carré

A. BOURJOIS & Co, Paris.

Fabrykanci wszechświatowo znanego „Poudre de riz de Jawa”.

11927

TLENOL

DO ZĘBÓW

KREM-PROSZEK-ELIKSIR

Do nabycia w aptekach, składach aptecznych i perfumeryjach.

FABRYKA POWOZÓW

Fijałkowski i Kowalczyk

Warszawa, Leszno 58, telef. 64-71.

połączenia wielki wybór: karet, land, faetonów, amerykańskich i różne typy bryczek. Drobna nowa karoserja do samochodów i takowe odnawia. Przyjmuje się używane powozy na zamiar. Wysyłamy na wieś dla sporządzenia kosztorysów na odnowienie powozów. Cennik franco. 11956

RÓŻANE MYDŁO KRYSZTAŁOWE

używane jest przez wszystkich, ceniących piękność.

Zawdzięczając obfitej zawartości gliceryny stale używane „RÓŻANE MYDŁO KRYSZTAŁOWE” nadaje skórze i barwie twarzy tę delikatność, gładkość i elastyczność, które uznane są za istotne oznaki młodości i piękności.

Jedyny fabrykant:

Ferd. Mülhens

Perfumeryja № 4711. KOLONIA I RYGA.

Założ. w r. 1792.

Dostawca Dworu Jego Cesarz. Mosk.

Zadziwiająco miękka piana. Doskonały zapach. Oszczędne w użyciu. Prawdziwe tylko ko za stwierdzonym prawem „R 4711”.

Cena kawałka 25 kop. 547560

50 dzies. ziemi

tanio do sprzed. Adr.: Kremieniczug, P. N. Podderegin.

DZIĘKI DUŻEMU PÓWODZENIU PONOWNIE OTRZYMALIŚMY

!Tango!

„HYGIENA”

Wielka 26

(naprzec. kośc. Św. Jana).

W nowo otwartym **SKLEPIE** wiejskich produktów **PREOBRAŻEŃSKA 4** (bez szyldu) w czwartki i poniedziałki otrzymują się świeże transporty **MASŁA**, 18774 **TWAROGU**, **SMIETANY**, **J. A. J.** Duży zapas suszonych **BOROWIKÓW i MAKU**. Hurtownia wyprzedza.

MEBLE TRZCINOWE

i wiklinowe do ogrodów, werand i mieszkań, żardniery, koszyki, tace i t. p. wyrabia Zakład Koszykarski Marji Kowalczyk, Marszałkowska 87. Ceny przystępne. Katalogi na żądanie.

HUILE de Provence Extra Vierge Nive
 A. Januszewicz
 Wilna

Najświeższy transport OLIWY NICEJSKIEJ

w najprzebieższym gatunku poleca

A. JANUSZEWICZ, ulica Wielka № 20a, telefonu 11 86. 15209

Opuścił prasę i jest do nabycia w księgarniach i kioskach **№ 2 Przeglądu Handlowo-Przemysłowego Kwartalnika** poświęconego sprawom handlu i przemysłu Litwy i Białorusi

Prenumerata rocznie 1 r. 20 k. — półrocznie 75 k. Redakcja i administracja Wilno, Kalwaryjska 7. Redaktor i wydawca Bolesław Stądziwicz

„TYGODNIK ILLUSTROWANY”

w drugim kwartale 1914 roku drukuje dalszy ciąg najświeższej znakomitej powieści historycznej Henryka Sienkiewicza

p. t. „Legjony” część 1-sza „W kraju”, część 2-ga „Pod Dąbrowskim”, z ilustracjami kolorowymi Wojciecha Kosciuszki. Powiastek powieści „Legjony” druk w 1913 nowi prenumer. otrzymają w oddz. odbito za nadesł. w Warszawie k. 10, na praw. k. 15. Dalszy ciąg „Legjony” znaj. w I kwartale. „Tygodnika Ilustrowanego” tegoż roku. W kwietniu „Tygodnik Ilustr.” rozpoczyna druk najn. powieści **Włodzimierza Perzyskiego p. t. „ZŁOTY INTERES”**. 16426

Nowa ta powieść wysoce utalentowanego, pełnego dowcipu i humoru autora, została osnuta na tle życia współczesnej Warszawy. Prenumerata Tygodnika Ilustrowanego wraz z bezpłatnym miesięcznym dodatkiem „Ciekawe Powieści”, promjami artystycznymi i miesięcznikiem „Przewodnik Bibliograficzny” wynosi: w Warszawie rocznie 1 r. 20 k., półrocznie 10 k., w kwaterale 1 r. 20 k., w przesyłce pocztową: Rocznie 1 r. 20 k., półrocznie 10 k., w kwaterale 1 r. 20 k. Oprawa „Ciekawych Powieści” rocznie 1 r. 20 k.

Administracja w Warszawie, ul. Żgoda 12, Telefon 414. Agencjy w księgarniach Gebethnera i Wolfa w Łodzi, Lublinie i Krakowie. 16426

FOSFATYNA FALIERA

znakomity pokarm, najbardziej polecany przez lekarzy dla dzieci od 7-letniego wieku, służyca w czasie odstawiania od piersi i w okresie rośnięcia. Ułatwia zapobieganie i zapanowanie przewidywanych rzywów kocha. Bardzo pożyteczny dla starców i rekonwalescentów.

Sprzedawca we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

FARYS, 6, rue de la Tacherie 14401

Hotel-Pensjonat Cywińskich i Bernatowiczówny

WILNO, róg Wileńskiej i Preobrażeńkiej № 1, telef. 7-98.

Pokoje z całonocnym utrzymaniem na doby lub miesiecznie, elektryczne oświetlenie, wanna. 6671

Kuchnia dobra i zdrowa. Ceny umiarkowane.

H. KALIŃSKI

STUDNIE ARTEZYJSKIE

WILNO, Żwirnowa Góra 14 m. 2. 7428

